

EESTI KINDLUSTUS LEHT

SISU:

1. In hoc signo vinces.
2. Kurbmäng öös — Ed. Nukk.
3. Kindlustustegelaste ettevalmistus — dir. R. Hansen.
4. Mitte kvantiteet vaid kvaliteet — J. K.
5. Ometi siiski.
6. Norra kindlustustegelased juubelitähistel.
7. Kuidas alustada tööd — J. K.
8. Tähiseid.
9. Riisiko ja selle tähtsus preemia määramisel — dir. S. L. Tuma.
10. Kindlustusmees taevas — Joe.
11. Mitte koor — vaid tuum.
12. Perekonna kaitse mõiste ausse.
13. Naine ja kindlustustöö.
14. Surevus ja elukindlustus Eestis.
15. Kes valib?
16. Kui vanaks ma elan?
17. Negatiivne hankimine.
18. Kõrgendatud riskid.
19. Kindlustusolud Ameerikas.
20. Rahvakindlustus Itaalias.
21. Kindlustus Taanis.
22. Elukindlustuse areng Šveitsis.
23. Kindlustusasjandus Jaapanis.
24. Uus kindlustusseadus Lätis.
25. Õnnetuste kroonikat.
26. Kas pettus või mitte?
27. Laiast maailmast.
28. Varia.

Jaanuar 1937

EESTI KINDLUSTUSTEGELASTE
ÜHINGU
VÄLJAANNE

Mõjukamaks relvaks

kindlustushanketööl on head teadmised, osav esinemine ja tõhusad argumentid.

Kõiki neid omandate

„EESTI KINDLUSTUSLEHEST“

mis 1937. aastal alustab oma II aastakäiku.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ käsitab kutseoskustlike kui ka üldkindlustuskultuurilisi küsimusi.

„EESTI KINDLUSTUSLEHES“ kirjutavad kodu- ja välismaa eriteadlased.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ toob täieliku ülevaate maailma kindlustustegevusest.

„EESTI KINDLUSTUSLEHT“ ilmub kümme numbrit aastas ja maksab postiga koju kätte saates ainult 2 krooni aastas.

**Kindlustustegelased, tellige ja levitage oma hääle-
kandjat!**

EESTI KINDLUSTUSLEHT

JAANUAR

ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS

Nr. 1 (5)

In hoc signo vinces

Osut nähtamatul ajakella numbri-
laual on jälle aastaarvu edasi hüpanud:
1936 asemel kirjutame 1937. Elukind-
lustusehankijal seisab ees uus hanke-
aasta. See seisab ees nagu kaugusse
viivad raudteeropad — tükk maad on
nad veel teatud mõõdul tuntavad-näh-
tavad, ent siis kaovad vormitusse kau-
gusse...

Küsimus: mida toob uus aasta kind-
lustusehankijale, seisab keelel. Kuid
vastus on vähe tõenäollik, on väga eba-
selge, teadmata, nii et selle juures ei
maks raisata aega. Ent heita veidi
pilku tagasi, tehtud tööle, ei tee kind-
lustusehankijale kahju. Aga, kes tahab
saavutada edu, peab tingimata ka pilgu
tulevikule suunama. See on ju tema elu-
kutsele nii omane. Elu on ju tulevik,
kindlustamisel on tegemist tulevikuga
ja hanketöö on suunatud tulevikku.

Esimene asi, mida peab kindlustuse-
hankija aasta alul vaatluse alla võtma,
on vana aasta pärandus. Vaatab ta vana
aasta pärandust pessimisti silmadega,
siis näeb ta ka ees ainult raskusi ja üle-

tamatuid takistusi. Vaatab ta aga opti-
misti silmadega, on tal selge, et ees sei-
sab küll tükk tublit tööd, kuid sellest
kõigest saab üle ja edu on kindlustatud.

Just optimistlik vaade on see, mis
kindlustab igal kutsealal, kõige rohkem
aga kindlustusalal edu. See, kes tahab
kaaskodanikkude majandusliku julge-
oleku eest hoolitseda, ilma et maaliks
seinale alati surma vikatit või lahtist
hauda — viimane viis peaks arukal han-
kimisel võõras olema — sel peab olema
tervet optimismi, kui tahab saavutada
kestvat edu. Sellest hingelisest põhi-
olust kasvab kindlustusehankijale ise-
endast uut julgust ja jõudu oma tööks.
Kuid sama hingelise põhioluga suudab
ta võtta alati õiget seisukohta hanketöös
ja osutada kasulikke teeneid üldsusele.

Uus aasta — uus julgus; uus julgus —
uus edu! Niisugune peab olema alus,
millele tugides peab kindlustusehankija
1937. a. oma töö juurde asuma. See on
nagu Konstantin Suure nägemuse tuli-
kiri: *in hoc signo vinces* — selle
märgi all sa võidad!

Kurbmäng öös

Aastad veerevad kui pallid —
kiirelt taovad tunni-kellad;
põgenevad päevad hallid,
haihtuvad kõik tunded hellad.
Öö on pehmelt hõlmand elu,
maailm puhkab päevast väsi,
õhtul töödelt võeti käsi,
lõpetati keskustelu!

Kuutaat kahvatu ja kumer
naerdes aknast sisse vahtis —
nägi: tuba väike, tume
hallis suitsus . . . Mis on lahti's?
Mürgist vinguhõljub õhus,
ootamas on hirmus tõde.
Sängis magab vend ja õde —
näis, neil miski hinge rõhus.

Asunikku murest halli
nägi läbi akna kuu:
oli emband naise kalli —
õnnelikul naerul suu.
Unes noorusmail vist kõndis,
küündis küütras seljal sood.
Tuvules kahisesid rood —
tuli tuulest rõõmu tundis,

sest et ülal korstna jalal
väike säde hõõgus seni —
hõõgus punaselt ja sala —
kuma koitis pilvedeni!
Aplalt pikad tulekeeled,
ahminud mis seni heimu,
juba lakkusidki seinu —
kuma koitis pilvedeni!

Võimsalt leegid õhe loitsid,
pilved punased kui veri;
leegid näljaset end toitsid,
sädemete kuldseid teri
külvates öö musta mulda . . .
Aga tulest haarat hiitis,
mida ema õhtul küttis,
õhu mõttele ei tulda.

Hütt on vaid suur, hõõguv süsi —
näib, et põrmuks põleb pere.
Õnnetus ei luba küsi,
ega ütle tulles: tere!
Ta ei hooli rikkast — vaesest,
ootamatult astub ligi.
Tuhaks muudab vaeva-higi,
ilma jätab lastest, naisest!

Äkki! . . . Küllap ingliitivad
puudutasid pereisa!
Silmist kisti uneliivad,
majast kostus kole kisa;
karjatuski kostus hirmus —
kajas laste nutu-nuukseid,
ehmund ema kitkus juukseid . . .
Põlev hobu appi hirmus.

Kuid, kes aitab, kuid kes päästab;
vaevu akna kaudu ise
põgenedes suutsid säästa
lapsed elu algelise.
Kohkund kamadena õues
seismas ümber nutva ema.
Isa — rahulik on tema,
kuigi valu mässab põues,

nähes kogu elu-vaeva
tulest hävitatud tuhaks,
leekes, suitsus läinud taeva.
Ah, kuis ta'gi uimu tahaks!
Kõik on läinud, kõik on põlend,
ainsa ööga tehtud paljaks.
Oleks kindlustand või naljaks
tule vastu kas või hõled.

„Aga, ei! . . . Ja sandikepi
vanul aastail võtma pean.
Kuid, ei, võitlen ja ei lepi,
ainult oma lollust nean!“
Öö on vaikne, ainult vare
suitseb seal, kus asus maja —
ainsa ööga jäi sest kaja . . .

Elu on kord juba kare!

Kindlustustegelaste ettevalmistus

Kuidas toimub esindajate ettevalmistus Taanis, Rootsis ja Norras

Dir. R. H a n s e n oma referaadis Nelandal Põhjamaade inspektorite kongressil Kopenhaagenis käsitas lähemalt agentide ja akvisiitorite ettevalmistusküsimust. Oma ettekandes referent puudutas peamiselt senist ettevalmistustööd Rootsis, Norras ja Taanis. Kuna nende riikide olukord meile on lähedasem, toome allpool kokkuvõtte sellest referaadist, et tutvustada oma lugejaid sealse olukorraga ja märkida ära neid tähiseid, kuidas kindlustustegelaste ettevalmistus neis maades toimub.

*

Peab imestama, kui võrd aktiivseks on viimasel ajal muutunud kindlustustegevus. Peab oskama oma kaupa müüa. Peab hästi oma kauba väärtust tundma. Oskus on võim, ja kõigepealt just kindlustusaladel, kus müük toimub ainult sõnadel, kuna silm midagi ei näe. See on palju raskem toiming, kui seal, kus kaup iseennast näitab ja müütab.

Peab kahetsusega tunnistama, et akvisiitorite ettevalmistamine on mitu, mitu aastat hilinenud. Sellel alal on praegugi veel arusaamatusi. Ühed: „Ei saa teha inimesest agent ettevalmistuse teel, vaid selleks peab sündima“; teised: „Hea agent saavutab alati häid tagajärgi ka ilma ettevalmistuseta“ ja kolmandad koguni: „Kui inimesel ei ole akvisiitori andeid, siis ei aita mingisugune ettevalmistus ja tema töö jääb siiski tagajärgedeta“.

Kõik säärased vastused, mida tihti kuuleme, tõendavad, et vähe leidub inimesi, kes teevad palju ja seal juures tunneksid oma kauba ehtsust. Kindlustusalal näeme tihti inimesi, kes töötavad suurte resultaatidega, kuid ka suurte anuleerimistega — stornoga. „Magama rääkimine“, aga mitte veendumine oli nende lipukiri. Nad ei osanud kliendi huvi asja vastu äratada. — Niisama näeme vastupidist. Mõnigi esindaja ei saavuta eriti hiilgavaid tulemusi, kuid storneerimisi tuleb väga harva. See on inimene, kes teab, mida ta pakub, ja see inimene ei ole mitte milgil tingimusel kõige viimane seltsis. Kindlustustöö Skandinaavias on viimase 30—40 aasta vältel niivõrd arenenud, et

agent opereerib 30 eri meetodil. Agentide vastutus on niivõrd suur, et nende ettevalmistamine on paratamatu.

Agentide ettevalmistamine Taanis.

Taanis on kolm agentide ettevalmistuskooli: üks kaubanduskool — ainult seltside jaoks; teine — kõige suurema tulekindlustusseltsi „Baltica“ — ja kolmas kõige suurema elukindlustusseltsi „Hafnia“ juures.

Need seltsid kannavad koolide kulud ühiselt. Kooli võetakse 30 õpilast igale kursusele, missugune kestab 3 nädalat. Iga õpilane peab omama enne 2-aastase kindlustuspraktika. Õpetust jagatakse loengute teel ja osalt jutustuste teel ning näidete varal. Õppekava on jagatud 3 ossa: üldine kindlustusajaga tutvumine, kindlustusseadused ja praktiline tegevus. Peale selle asjaga tutvumist antakse näiteid igal kindlustusalal, nagu elu-, tule-, auto-, haigus- ja õnnetusjuhuste kindlustuse kohta. Iga kindlustusviisi juures tutvustatakse üldreeglitega, kahjude reguleerimisega jne., mis seoses seadusega.

„Baltica“ kool on kõige vanem Skandinaavias ja kursuse kestvus on 3 kuud. Head lõpetajad omavad suuri väljavaateid. Õpetus on tasuta ja õpilased saavad peale selle palka 125 kr. kuus õppimise ajal ja veel väiksed provisjonid tehtud kindlustustelt. Iseenesest mõista, et säärane kool ei tunne õpilaste puudust ja sisseastujaid leidub rohkem kui kool mahutab; selle tõttu on vastuvõtmine eksamitega ja loosiga.

Sisseastujad peavad täitma lehe, milles näidatakse sünniaeg, haridus ja kas ta kuskil ei pea andma mingisuguseid eksameid. See on tarvilik sellepärast, et kool ei soovi raisata aega kõrvaliste ainetega. Üliõpilastel ja realistidel on sisseastumisel eesõigus. Kooli nõue on, et õppijad peavad vabalt valdama emakeelt ja õigekirja, ning seltskondlikult kasvatatud olema. Kooli võetakse mitte üle 10 õpilase ja neile antakse põhjalik teadmine. Kui õpilane ei vasta nõuetele, siis vallandatakse. Kolme kuu jooksul antakse 60 loengut, mitmekülgses ainetes, nagu:

- 1) Mitmesugused kindlustusviisid.
- 2) Tegutsemine neil aladel.
- 3) Kahjude määramine.

- 4) Klientidega käitumine.
- 5) Kindlustusjuura.
- 6) Organisatsioon.
- 7) Agentuurmajandus.
- 8) Raamatupidamine jne.

Loengud kirjutatakse õpilaste poolt üles ja antakse hiljem kirjalikult ära. Loengute lõpul võib pärida järgi, mis jäi arusaamatuks. Õpilasi küsitakse, et veenduda nende võimetes ja taipamises.

„Hafnia“ ja „Taani Phönia“ kool koosneb mitmest erikursusest:

1) *Üldised 6-nädalased akvisitsioonikursused* kaks korda aastas — jaanuaris, märtsis ja augustis, oktoobris. Õpilastena võetakse vastu inspektoreid, nende assistente, linna agente ja iseäranis silmapaistvaid teguvõimsaid akvisiitoreid. Kursus on teoreetiline ja praktiline.

2) *Inspektorite kursus*. Kestvusega 2—4 nädalat ja avatakse tarviduse järgi. Vastuvõetavad on ka isikud, kes üldkursusi pole lõpetanud, kuid omavad suured praktilised kogemused ja teadmised. Kursus on ainult teoreetiline.

3) *Korduskursused* — vajaduse järgi. Kestvusega 1—3 nädalat.

4) *Erikursus* — teoreetiline ja praktiline.

Teoreetiliselt õpetatakse kõike seda, mis agendil tegelikul tööil vaja läheb, et ta võiks selgitada kõiki kindlustusviise lühidalt ja arusaadavalt. Nõutakse ka kirjalike teadmiste avaldamist.

Agentide ettevalmistamine Rootsis.

on peaaegu analoogiline Taaniga. 2 kursust aastas 3-kuulise kestvusega: üks kuu teoreetiline, üks kuu praktiline ja 1 kuu jälle teoreetiline õpetus. Vastuvõetavad on ainult andekad isikud, kes selguvad vastuvõtmisel kooli, kus tehakse vastav katse — liiksaks on ainult korrespondeerimise õpetus, mida Taanis ei ole.

Agentide ettevalmistamine Norras.

Agentidena lastakse isikuid tööle ainult peale nädalaaegset kursust peakontori juures, kus inspektorid ja paremad agendid peavad loenguid ja annavad selgitust ning juhtnööre. Peale selle on kord kuus ilmuv kindlustusajakiri, kus kindlustusalasse puutuvaid asju selgitatakse. Ka muretsetakse täielikud raamatud akvisiitoritele ja inspek-

toritele käsitamiseks, milledest väärivad mainimist:

1) *Elukindlustuse ajalugu*. 2) *Elukindlustuse tähtsus era- ja ühiskondlikus majanduses*. 3) *Elukindlustuse matemaatiline põhjendus*. 4) *Elukindlustuse riisiko*. 5) *Kindlustuse vajadus ja viisid*. 6) *Kindlustuse seadused ja tingimused*. 7) *Akvisiitorite tegevus, inkasso ja raamatupidamine*. 8) *Ühine koostöö kindlustusseltsiga*. Tulekindlustuse alal valmistab ette iga selts oma agente iseseisvalt peakontori juures, kus võetakse läbi inspektoritele ettenähtud programm. Asjade kindlustus on olemas koos tulekindlustusega.

Sellest näeme, et Norras ei seisa agentide ettevalmistus nii kõrgel kui Rootsis ja Taanis, ja see asi on alles algastmes. *Meie rühkimine on parim saavutis*. Iga kindlustusseltsi tahe on omada 100% elu- ja tulekindlustuse kliente. Selts, kellel on välja saata parimaid töötajaid, seisab alati kõvemini konkureerijate seas. Väikesed seltsid käivad suurte jälgedes agentide ettevalmistuse alal, sest muidu nad ei suudaks võistelda. Sellepärast ei saa mitte ükskõikseltselt vaadata akvisiitorite ettevalmistusele. — Meie püüe peab olema: *parim agentide ettevalmistus, nende majanduslik seisukord ja nende õiguste kaitsemine*, — alles siis saavutame väärtusliku taseme agentide peres.

Tihti peale näeme kurbi tagajärgi, kui tööle lastakse vilumata akvisiitorid. Iga seltsi soov peab olema — omada ainult vilunud ja väljaõpetatud töötajaid, kes seltskonnas võivad esineda ja liikuda.

Tekib küsimus, kust siis niisuguseid võtta ja kuidas neid ette valmistada? Juhin tähelepanu „Baltica“ ja „Skandia“ organisatsioonile, kuidas nende koolides saavutatakse edu ja eesmärki. Mõlemas koolis õpilased saavad haridust ja palka, mille tõttu nad toovad ka seltsile kasu, arvestades, et kooli pääsevad ja lõpetavad ainult anderikkad isikud. Kui palju meie seltsid kulutavad aega, raha ja jõudu (energiat) selleks, et leida isikuid, kes oleks suutelised otsima ja leidma kindlustuse kandidaate ja, kui aasta jooksul seda kõike kokku võtta, siis kujuneb soliidne fond, millega meie võiks ka ette valmistada häid akvisiitoreid. Meil leidub seltse, kes arvavad paremaks oma äranägemise järgi tegutseda, kuid mina tõendan, et seltsidevaheline koostöö agentide ettevalmistuse alal, tuleb kõige odavam ja kasulik.

Mitte kvantiteet vaid kvaliteet

Kindlustuse hanketöö, eriti elukindlustuse alal, on meil viimasel ajal muutunud väga intensiivseks. Julgesti võib öelda, et paari viimase aasta jooksul oleme sellel alal saavutanud sama palju kui varem aastail kokku. *Ent kahjuks peab tunnistama, et paralleelselt kvantitatiivsele kasvule pole kasvanud samal määral töö kvaliteet.* Kui võrrelda meie elukindlustuse stornode protsenti teiste maadega, siis peame tunnistama, et see on ebanormaalselt suur. Suurem igatahes kui see asja huvides soovitav ja kasulik.

Kui võtta vaatlusele storneerimise põhjused, siis ilmneb, et need pole niipalju tingitud kindlustusvõtjate majandusliku olukorra muutusest, mis muide on ainus vabandata- ja loomulik põhjus, vaid suur osa neist kuulub storneerimisele selle tõttu, et kindlustusvõtja põhimõtteliselt keeldub preemiade tasumisest. See aga pole enam loomulik ja terve nähe, vaid tõendab, et siin pole kõik korras.

Nagu asjaolude selgitamisel ilmneb on sellistel juhtudel peamiselt tegemist puuduliku ja asjatundmatu tööga. Kindlustusvõtjale pole asja küllalt korralikult ära seletatud, või mis veel pahem, on sihilikult hoopis ebaõigeid seletusi antud, mis pole kooskõlas kindlustuslepingu tingimustega. Viimasel juhul pole ainult see kindlustus läinud kaduma, vaid on soetatud juurde üks

Kuidas peab selgitama.

Agent peab teadma rohkem, kui temal tuleb kliendile seletada. Meie kool peaks olema 10-nädalase kestvusega. 4 nädalat — elukindlustuse alal ja 6 — teistel kindlustusaladel. Kursuse lõpetajad peavad võimelised olema peale katsete sooritamist iseseisvaks töötamiseks. Agendid peavad omama piiramatu usalduse seltsi ja klientide ees. Peavad olema suutelised iseseisvalt lahendada kõiki arusaamatusi, mis tekivad klientide seas, ilma seltsi juhatuse vahetalitusega. Niisugune inimene teenib tingimata mõlema poole usalduse ja see peaks olema tema püha kohus. Peale selle peab akvisiitor tuttav olema juriidilise ja arstiteaduse aladega, mis tulevikus peab seisma kõrge- mal, et kindlustuse asjas saavutada paremat edu.

elukindlustuse vaenlane, kes omi ebameeldi- vaid kogemusi jagab ka teistega, mis kahjustab kogu kindlustusasjanduse arengut.

On selge, et see meie üldisele asjale ka- suks ei tule, mispärast on vaja otsida radi- kaalseid vahendeid nende pahede vältimi- seks. Nagu näitavad teiste maade kogemu- sed, ei ole siin teist teed, kui *kindla kvalifit- seeritud esindajate kaadri loomine*, kes oma ülesannet enam ei võta juhusliku teenimis- võimalusena, vaid täie tõsiduse ja vastutus- tundega töötavad. Tuleb asuda juhusliku elemendi väljalülitamisele sellelt vastutus- rikkalt töölt.

Eeskätt tuleb sellelt alalt jätta eemale kõik need, kes asja vastu, kas ei tunne tõ- sist huvi või osutuvad midu selleks tööks kõlbmatuks. Et selle läbi esindajate arvu- line pere väheneb, ei tohiks kedagi kurvas- tada, ega pole sellest karta kahju ka kind- lustuse hanketöö üldisele edule, vaid pigem võib loota, et see aitab kaasa olukorra ter- venemiseks. Seda teed on kasutanud ka mit- med teised maad, kes esindajate arvulise pii- ramisega on saanud häid tulemusi: ülejää- nuile on töövõimalused muutunud avara- maks, mis ei sunni enam haarama i g a või- maluse järele. Peale selle on kindlustuste- gelase kutse muutunud selle tõttu vähem kättesaadavaks, mille tõttu suurema tõsi- dusega võetakse oma ülesannet, et mitte kaotada kohta. See kindlasti aitab kaasa kindlustusala kui ka kindlustustegelaste autoriteedi tõstmisele.

Kui sel teel on saavutatud kindel esinda- jate kaader, siis võiks tõsisemalt mõelda ka selle väljaõppele. Praeguses olukorras, kus inimesed sellel alal on väga vahelduvad, see osutuks kaunis tänamatuks ülesandeks. See oleks kui voolava vee suhkruga magusaks- tegemise katse, mis kunagi tulemusi ei an- na. Ei ole võimalik seni ulatuslikum kutse- oskuse levitamine ega kindlama distsipliini loomine, kui esindajateperest 75% koosneb üleminevast juhuslikust elemendist.

Elukindlustuse levik meil ei kannata mit- te selle tõttu, et esindajaid on liig vähe, vaid just nende liigrohkuse all. Kui selles tempos jätkata, siis peagi ei leidu inimest, kes kas ise, või vähemalt kelle tuttav pole olnud kindlustusmees.

Mis ona ga selle tulemus? Kõike muud, mitte aga edukas ja soliidne hanketöö. Et

vältida veel pahemat, on aeg tõsiselt mõelda esindajate arvu piiramisele ja olemasoleva kaadri paremale väljaõppele.

Kuidas seda piiramist teostada ja millises ulatuses seda tegelikult läbi viia, on muidugi iseküsimus, mida tuleb enne põhjalikult kaaluda, kuid selge on see, et ilma sellela vaevalt on paranemist oodata.

Teine küsimus, mis olukorra tervendamiseks võiks kaalumisele tulla on *hanketasude jaotamine mitmele aastale*. Esindaja ei saa kogu provisjoni kätte esimesel aastal, vaid osa makstakse talle alles järgnevatel aastatel. Seda moodust praktiseerivad Skandinaavia riikide elukindlustusseltsid hea edu-ga. See on aidanud tunduvalt kaasa stornoprotsendi vähenedamiseks, kuna ühekordse ainelise huvi moment töö juures on vähenenud, mille tõttu esindaja on huvitatud ka sellest, et tema poolt tehtud töö oleks püsiv.

Millistes osades ja mitmele aastale hanketasu jaotada, see on juba ise küsimus. Rootsisis on see, näiteks, jaotatud viiele aastale, Taanis kolmele aastale jne. Esialgu võiks see aeg kindlasti lühem olla, et esindaja teenistushuvid selle all liigselt ei kannataks. Usun, et isegi kahele aastale jaotatuna see annaks küllalt soovitavaid tule-

musi, kuna kogemused näitavad, et storneerimisi kõige enam tuleb ette esimese kahe aasta jooksul. Hilisemad storneerimised on enamasti tingitud juba kindlustusvõtja majandusliku või teenistusliku olukorra halvenemisest, s. o. loomulikest põhjustist.

Provisjoni jagamisega järgmistele, kas või ainult teisele aastale, välditakse juhuslik töö, mis juba eos kannab stornotunnuseid ja rakendatakse esindaja huvi pikemaks ajaks kindlustusvõtjaga seosesse. Kindlasti see lisab esindajale juurde suuremat hoolt ja kohusetunnet oma töö vastu. Ja kui selle tõttu jääb tegemata mõni „surnult-sündinud“ elukindlustus, siis sellest ei ole küll kahju kellelgi. Kõige vähem küll seltsil ja kindlustusvõtjal. Kaotanud pole sellega Eesti kindlustustegevus kuidagi, küll aga võitnud, sest iga storneeritud poliis on kui katkupisilane, mis levitab kindlustus- asjandusele vaenulikku mürki.

Ka esindajaid ei tohiks see küsimus härida, kuna see ei riivaks korralikkude ja soliidsete esindajate teenistushuvisid, vaid on mõeldav nende kaitseks, sest selle tõttu kaoks iseenesest nn. „lõikajate“ element kindlustustegevuse tööväljalt.

J. K.

Ometi siiski...

Y. tänaval läks tuli lahti ja alumisel korral põles N. korteri sisesead täiesti ära. Õnneks suutis tuletõrje tuleel piiri panna, nii et naaberkorterid jäid terveks.

Ajaleht.

Mis see on? Väike lehesõnum paljude teiste sõnumite hulgas. Mis seisab aga selle taga. Laseme sellest kindlustushankijal jutustada. Nädalate viisi on külastanud ta korteriomanikku ja teinud talle ettepanekuid, et ta laseks kord oma korterisisesead kindlustada. Ikka ja alati pidi kindlustushankija lahkuma tühjade kätega. Korteriomanik lihtsalt ei uskunud, et ta korterisisesead langeb kord tuleroaks. See optimism leidis enam tuge sellest, et korter oli alumisel korral. Ka ei olnud pratsimaja kuigi kaugel.

Juba rida aastaid elas ta selles korteris, ta tundis peaaegu iga tuletõrjujat isiklikult. Kui sagedasti oli ta näinud ja kuulnud pritse kustutama sõitmas. Noh, kui juhtubki tuli kord tema korteris lahti puhkema, siis on kustutamine mõne minuti töö. Aga ometi siiski.

Ometi on ta korterisisesead ära põlenud, vaatamata sellele, et see kõik näis nii uskumatu võimatu.

Kui sagedasti ei või elus kuulda lugu mehest, kes polnud elus kunagi haige, kelle perekonnas kõik terved... ja siis kord äkki... mees on surnud...

See „ometi siiski“ on maksev iga teise kindlustusliigi juures. Kindlustuse väärtus kindlustatava suhtes seisab just tulevikus. See on raskeim takistus, mis tuleb kindlustushankijal kõrvaldada. Üks kinnitab, et tema korterisisesead ei põle kunagi, teine tunneb end nii noorena ja tervena, kolmas ei usu, et ta langeb õnnetuseohvriks. Nõnda leiab iga mittekindlustatu omad vastuväited, et kindlustamist edasi lükata.

Kui hankija tahab oma tööd kergendada, siis teeb ta mõistlikult, kui jälgib hoolega ajalehti ja lõikab sealt sõnumed välja, mis kõnelevad õnnetustest. Need väljalõiked aitavad kindlustushankija väiteid toetada. Neist on näha, et kõik on tulnud alati nii ootamata. Terved inimesed on saanud äkki surma ja suured varandused on langenud ootamatult tuleroaks.

Norra

kindlustustegelased juubelitähistel

Ametliku nimetusega Norra Kindlustus-inspektorite Ühingu (*Norges Assuranse-Inspektorlag*) aluseks tuleb lugeda 1901. a., sest siis tekkis ja viidi ka ellu ühingu asutamise mõte.

8. jaanuaril 1901 saatis kindlustusselts „Hygea“ Östenfjellske osakonna peainspektor mitmete inspektorite nõusolekul kutse asutada ühte kindlustustegelaste-akvisiitorite ühingu. Kutset ei saadetud mitte ainult Norra seltsides töötavale inspektoreile, vaid ka Norras töötavale Taani ja Rootsi seltside peaaagentuuride inspektoritele.

Esialgse kokkuleppe järele võisidki välismaa seltsides töötavad inspektorid olla asutatud ühingu liikmeiks. Alles 1908. a. muudeti ühingu põhikiri selles osas ja nüüd jäid ühingu liikmeiks ainult Norra seltside inspektorid, milline nõue ka tänaseni on säilitatud.

Viimastel aastatel, eriti aga viimasel kongressil on korduvalt räägitud põhikirja muutmise vajadusest, et ühingu liikmeiks võiksid jälle olla ka välismaa peaaagentuuride inspektorid ja nagu üldisest meeolust tunda, ei ole ka enamuse ühingu liikmeid selle muudatuse vastu. Võib loota, et põhikirja punkt selles osas ka järgmisel peakoosolekul muudetakse.

Uurides neid põhjuseid, mis sundisid „Hygea“ peainspektorit ühingu asutamisele, ei ole huvitusest lähemalt tutvuneda ühingu arhiiviga, kus muuseas alalhoitud ka 1901. aastal kõikidele inspektoritele saadetud kutse.

Selles ringkirjas öeldakse muuseas: *Iga kindlustustegelane lugupidamisest oma tööle ja kutsealale on kindlasti ja üsna sagedasti puutunud kokku juhustega, kus vähese kohusetundega isikud inspektorite seisust väärihilselt ei ole esitanud, vaid selle kõlava tiitli all teinud oma töö oskamatult ja mitte ustavalt, hävitades nii lugupidamist kindlustuse ala ja oma kaastööliste vastu.*

Esimesel ühingu koosolekul 13. jaanuaril 1901. a. Christianias, nagu selgub protokollist, avaldasid kokkutulnud liikmed sügavat rahuldustunnet ühingu asutamise mõtte ülesvõtjatele ja samal koosolekul avaldati lootust ja soovi, et ühingul õnnestuks jõuda

oma eesmärgile — tõsta inspektorkonna autoriteeti, kutseoskust ja õiglast konkurentsi.

Jälgides ühingu tööd tema 35-aastase tegevuse kestel, ei saa salata suuri edusamme, mis õilsa eesmärgi saavutamisel juba ületatud. Kuid mitte vähe soove seisab veel rahuldamata ja nende teostamiseks peab ühing tegema veel suuri jõupingutusi.

Koostöö seltsidega on olnud asjalik ja vahejuhtumisteta. Juhitud püüdest elukindlustustegelase seisust tõsta väärilisele kõrgusele, on ühing teinud tänuväärt töö. Tiheda filtri kaudu on eemaldatud kindlustustest kõik need, kes kindlustustegelase heale nimele oleks võinud saada kahjulikuks. Kindlustustegelaste seas oli suurem enamus neid, kes registreeritud küll elukindlustuse akvisiitorina, kuid ei omanud selleks tööks aga vähemadki eeldust. Kuigi varustatud hea kõneanni ning julge pealehakkamisega, oli suurem osa neist ometi täiesti võhikud ning väljaõpetamata, kes oma tööd tegid ainult provisjoni saamiseks, mõtlemata tulevikule, tihti kindlustust kandidaadilt välja pressides.

Ühingu tähtsamaks teeneks tuleb ka pidada nõusoleku saamist inspektori tiitli tarvituselevõtmiseks, mis tegevusele hankealal kõigiti mõjus soodustavalt.

Et juhusteotsijaid ning kindlustusalale kõlbmatuid tegelasi lõpulikult kõrvaldada, esitas inspektorite ühing seltside ühingule motiveeritud ettepaneku, et ühelegi kindlustustegelasele enne provisjoni ei makseta kui ta vähemalt 3 elukindlustust on sõlminud, alles neljandast lepingust alates hakkab provisjoni maksmine. See ettepanek võeti ka seltside ühingu poolt vastu ja pandi maksma kõikides seltsides akvisitsiooni-kokkuleppe alusel.

Kindlustusseltside ühingu juures töötab elukindlustuse ring. Tähendatud ringi algatusel kutsutigi kokku inspektorite ühingu koosolek ja moodustati komitee, mis koosnes 2 direktorist, 1 asjaajajast ja 2 inspektorist, ülesandega, välja töötada töökava ajutiseks koostööks akvisiitoritele.

Komitee otsustas teha ettepaneku esinduse valimiseks, mis koosneks 5 liikmest nii seltside kui inspektorite ühingust.

Tähendatud esinduse ülesandeks oleks inspektorite üle kontrolli teostamine. Ettepanekus öeldakse muuseas: *Need, keda esinduse poolt kinnitatakse ja kes vastu võetud inspektoriks, varustatakse mõne esinduse liikmete poolt allakirjutatud tunnistusega, mis kannab märkust, et vastav isik ei ole millegagi eksinud maksvate määruste ega ka oma kaastöölise vastu.*

Nendest otsustest ja soovidest tuleb järeldada, et juba aastaid tagasi arutati elukindlustuse inspektorite autoriteedi küsimust ja vastava tunnistuse sisseseadmise vajadust, millest ka viimastel aastatel juttu olnud.

Kahjuks ei saavutanud koostöö mingeid reaalseid tulemusi ja alles siis, kui kindlustusseltside ühingu esimees ühel koosolekul väljendas, et akvisiitorite prooviaja sisseseadmisele tuleb vaadata kui ühele tähtsamale, mis kunagi esitatud kindlustusühingule, töötas asi uuesti areneda, kuid tegelikuse juurde ometi ei jõutud. Küll on ka hiljem selles küsimuses peetud keevat kirjavahetust, millele lõpuks saabus ettepanek, asi kuni edaspidiseni lahtiseks jätta, kuna oldi arusaamisele jõutud, et otsuse tegemine selles küsimuses veel tahab kaalumist.

Nii seisab siis Norra elukindlustuse inspektorite autoriteedi tõstmise küsimus lõplikult lahendamata.

Teistest küsimustest, millega inspektorite ühing on tegeleenud, on tähtsamaid pensiooni küsimus.

1923. a. otsustati, et Norra kindlustusinspektorite ühing, mis siamaani oli tegutsenud ainult Oslos, tuleks ümber muuta ülemaalseks ühinguks. Nii alustatigi siis kohapealsete ühingute asutamisega, millistest tuleks nimetada Esturfjellske Nordenfjellske ja Vesterifjellske ühingu.

Peale viimase kongressi on asutatud veel Sörlandi ühing (Sorlandslaget) ja Põhja Norra inspektorite jaoks on praegu ühing asutamisel.

ESINDAJATE ARVU PIIRAMINE.

Küsimus, millega inspektorite ühing kõige rohkem on tegeleenud, on esindajate arvu piiramine. 1930. a. võeti ette esimene esindajate arvu piiramise aktsioon, kuid ühingu arvamise järgi ei olnud see piiramine veel mitte küllaldane. Möödunud aastal saatis inspektorite ühing Norra elukindlustusseltside ühingule ühe motiveeritud märgukirja ettepanekuga, et komisjon, mis moodustatud mõlema ühingu esindajaist, töötaks väl-

ja üksikasjaliku plaani esindajate arvu kindlaksmääramiseks väikestes valdades ja küldes, arvestades seejuures elanikkude arvu ja geograafilise asendiga.

Inspektorite ühing tegi ettepaneku, piirata esindajate arvu $\frac{2}{5}$ olemasolevast arvust, avaldades ühel ajal lootust, et varsti jõutakse nii kaugele, et üks agentuur küllaldaselt hästi täidab oma ülesandeid ka kõige tihedamini asustatud keskuses.

Ka nõudmisi esindajate uusproduktiooni, inkasso aruannete esitamise jne. kohta, tuli piirata inspektorite ühikul oma tegevuseaja vältel. Siinjuures ei saa märkimata jätta, et mitmed suuremate küldade esindajad nõudsid inspektorite ühingu kaudu laiaulatuslikumat esindajate arvu piiramist.

Mis puutub kontoriametnikkude tegevuse elukindlustuse hankealal, siis siin asus inspektorite ühing seisukohale, et ametnikud tuleksid seada ühele alusele esindajatega. Ühenduses selle uuenduskatsega pööruti ka seltside poole, esitades neile välja töötatud kava esindajate ametissevõtmise ja lahtilaskmise korra kohta.

Edasi nõudis inspektorite ühing rändesindajate instituudi lõpulikku likvideerimist, Kuigi seltsid on sagedasti lasknud oma rändesindajaid lühema või pikema aja jooksul teatavas kindlaksmääratud raioonis ümber käia hanketegevuse eesmärgiga, ei pidanud inspektorite ühing sellist hanketegevust soovitavaks. Rändesindaja siht on võimalikult lühema aja jooksul piiratud raioonis võimalikult suuremal arvul kindlustusi hankida. Et selliste rändesindajate poolt sõlmitud kindlustuste kvaliteet on sageli alla igasugust arvustust, ei räägi selle instituudi kasuks ükski asjaolu.

Et inspektor oma raioonis vastutust kannab sõlmitud kindlustuste korralikkuse eest ja võimalikkude arusaamatuste ning etteheidete puhul, nii kindlustusevõtja kui ka seltsi rahulolematust ära teenib, on seda enam põhjendatud rändesindajate instituudi likvideerimine.

Esindajate arvu piiramisse puutuvad küsimused ja sellega ühendusesolevad muudatused leiavad praegu just arutamist Norra elukindlustusseltside ühingu poolt ning on loota, et see tähtis küsimus inspektorite ühingule soovitavas suunas lahendatakse.

AKVISIITORITE VÄLJAÕPE.

Akvisiitorite väljaõppe küsimus on inspektorite ühingule valmistanud tublisti

Kuidas alustada tööd

Kõik esindajad algavad tööd suurte lootuste ja kavatsustega. Esimese õhinaga külastatakse oma lähemaid tuttavaid ja aetakse nendega kindlustusjutud maha. On mehel õnne ja osavust sõlmitakse mõnigi kindlustusleping ja töö läheb näiliselt suure eduga. Sageli on esimese kuu tulemused üllatavalt head ja esindaja ise, kui ka tema värbija hellitavad tuleviku suhtes suuri lootusi.

Ent siis tuleb ükskord äkki seisak. Enam töö ei lähe. Mõödub kuu, mõödub teine — tulemused jäävad ikka nigelamaks ning lõppude-lõpuks loobutakse tööst üldse. See on suure osa algajate saatus. Lootusrikkalt alanud hanketöö lõpeb pettumustega — hankemehele endale kui ka seltsile. On veel hea kui esimeste kuude roosiliste töötulemuste arvel pole tehtud võlgasid või võetud laenu, mis teenistusest lahkudes jääb saldona kaela.

Millest on see tingitud? Miks lõpetavad paljud lootusrikkalt alustanud esindajad töö pettumusega? Need on küsimused, millele mõnigi pole suutnud vastust leida.

Muidugi on selge, et kõik, kes sattunud kindlustustööle, pole selleks kutsutud. Mõnigi neist on eksinud võõrale kutsele, mille

tõttu töö ei võigi anda püsivalt tulemusi. Hea seegi, kui seda suudeti oma lähemas tutvusringis. Mõni ei saavuta ka seda.

Ent jätame need vaatlusest välja, kes juhuslikult on eksinud sellele alale, omamata eeldusi selleks kutseks. Kuid küllalt on ka neid, kes kõigi eelduste kohaselt peaksid olema võimelised sellele tööle, ent siiski ei saavuta püsivat edu.

Olukorra lähemal jälgimisel peame tunnistama, et vähe on meil esindajaid, kes alustavad tööd süstemaatiliselt. Viga peitub selles, et asja võetakse liig kergelt. Ei taheta nagu hästi sellest saada aru, et kindlustuse hanketöö on ala, mis nõuab püsivat töötamist, kui tahetakse saavutada järjekindlat edu. On vaja tõsiselt ja süstemaatiliselt asja juurde asuda, kui ei taheta peale lühikest esimeste öite noppimist hoopis käed rüppes seisma jääda. Peab looma endale kindla töökava ja töötamiseviisi, mida järjekindlalt tuleb arendada ja süvendada.

Õeldakse küll: kindlustusala on individuaalne; siin on samapalju töömeetodeid kui on esindajaid. Ent ühte ei tohi siiski unustada — kuigi iga esindaja vastavalt oma oskuse ja võimete kohaselt loob endale indi-

---

tööd. Selles küsimuses on kaalutud mitmeid võimalusi ja viimastel aastatel kerkis mõte asutada väljaõppeks *kirjavahetuse-kool*.

See mees, kes kirjavahetuse kooli asutamiseks tublisti on tööd teinud, on ajakirja *Liv'i* (Elu) praegune toimetaja A. Kollvangsnes.

Ka esitas inspektorite ühingu juhatus ettepaneku väljaõppe soodustamiseks asutada vastav raamatukogu, kust liikmed võivad laenata kirjandust kindlustuse- kui ka teiste tegevusalade kohta. Siinjuures oleks võimalik ka ühenduses raamatute laenutamisega anda õppehimulistele mitmesuguseid ülesandeid kindlustusalal lahendada. Raamatukogu asutamise kavad on valmis ja peale läbivaatamise ning tarvilikkude paranduste tegemise, esitab juhatus selle järgmise aasta üldkoosolekule.

Ühenduses akvisiitorite väljaõppega, soovib praegune juhatus välja anda brošüüre, mis mõeldud kasutada väljaõppe otstarbeks. Esimene selline brošüür on juba trükkivalmis ja puudutab inspektorite ja esindajate-

vahelist koostööd. Seda kavatakse välja saata tasuta kõigile ühingu liikmetele.

Inspektorite ühingu keskjuhatuse pöördus Norra elukindlustusseltside ühingu poole asja edaspidiseks arendamiseks, aga sai vastuseks, et olevat hiljuti välja antud mingi käsiraamat akvisiitoritele, mis pida- vat olema küllaldaseks abi- ja õppevahendiks ja et aeg ei ole veel kätte jõudnud kirjavahetusekooli asutamiseks. Pöörduti ka Norske Korrespondentseskola (Norra kirjavahetuse kooli) poole, aga see vastas, et tema kahtleb selle juures, et säärane kursus võiks temale tulu tuua.

Nii seisab väljaõppe küsimus laiaulatuslikumalt korraldamata ja iga selts korraldab väljaõpet iseseisvalt oma jõududega.

Inspektorite ühingu uus juhatus arutab veel praegu väljaõppe küsimust, kuid ka see ei ole leiutanud midagi uut ja on asunud sel- lepärast seisukohale, et kirjavahetuse kooli ülalpidamine inspektorite ühingule üksi käib üle jõu ja see on teostatav vaid siis, kui selle üritusega ühineb ka seltside ühing.

viduaalse töötamisviisi, ometi lähtuvad kõik edukad esindajad ühest põhiprintsiibist — mitte kaotada tööjärke. Tuleb järjest arendada töövõimalusi ja avardada töövälja ning soetada niidikesi — alati pidada sidet. Esindaja, eriti kui ta on noor algaja, kes kindlustustööl tööjärje on kaotanud, on omadega läbi.

Üks Rootsi vanemaid kindlustusmehi, kes kahekümneaastase töötulemusena sõlminud tuhandeid elukindlustusi, avaldas oma töötamisviisi kohta järgmist:

Kui ma noore esindajana alustasin hanke-tööd, oli mul kümmekond tuttavat, kelle pole võisin pöörduda elukindlustuslepingu sõlmimiseks. Mul oli ühe sõnaga kümme kindlustuskandidaati ja ma pean tunnista-ma, et need kümme kandidaati on mul ka praegu olemas.

Muidugi ei ole need nimed enam samad, ega inimesed ka mitte. Ei, nende elukind-lustuslepingud on ammu juba sõlmitud ja mõnelegi neist juba kindlustussummagi väl-ja maksetud, aga kümme kandidaati on mul ikka olemas.

Nimelt, koostas ma tööle asudes nimes-tiku isikutest, kellelt lootsin elukindlustusi saada. Sain kümme kandidaati. Sellest päe-vast alates tegin endale ülesandeks, et see nimestik ei tohi kunagi vähemaks jääda ja

seda lubadust endale olen ka pidanud. Nii-pea kui ühelt neist olin saanud allakirjuta-tud sooviavalduse, püüdsin ma leida selle asemele uue. Kui mul endal sellist teadu-pärast ei olnud, siis küsitlesin selles suhtes tuttavaid ja neid kellelt olin saanud ette-paneku. Sama tegin ka siis, kui mõni kandi-daati selle tõttu välja langes, et ta, kas ei soovinud elukindlustust sõlmida või polnud tervislikult vastuvõetav.

Tänu sellele nimestikule ei ole ma kunagi seisnud küsimuse ees, mida nüüd teha, ku-hu minna? Tänu sellele nimestikule võin oma töötulemustega olla rahul. Tänu sellele võlgnen oma töö edu.

Sellega lõpetab see Rootsi vana kindlus-tustegelane oma jutustuse. Usun, et see väga lihtne jutustus nii mõnelegi meie noo-rele algajale kindlustusmehele võiks olla juhiks ja näpunäiteks, kuidas toimida, et vältida tööjärje murenemist. Selle eeskujul võiks mõnigi leida tee edukale tööle.

Muidugi pole see ainus tee ega võimalus, vaid nagu alul tähendatud, on sellel alal samapalju erinevaid võimalusi, kui on ini-mesi. Ent üks on kindel — kes soovib saa-vutada püsivat edu, peab töötama pidevalt ja süstemaatiliselt.

J. K.

Zähiseid

Meie töö pole mõistuse ega teenistuse, vaid avitamise ja tunde asi.

*

Mida enam praktiline kindlustustöö fantaasiat äratab ja seab talle üles nõudmisi, seda suurema andumusega meie töötame.

*

Nagu mõistab laps mängides valmistada puu-tükikesest laeva või raudteerongi, nii peab fantaasia ka meid aitama töö juures. Sel juhtumil saame ka raskeimaist ülesandest jagu.

*

Lähene kindlustuskandidaadile nagu hea raamat lugejale. Ta peab leidma sinu mõtteid, mis jätavad talle sügavaid muljeid. Siis otsus-tab ta sinu kasuks ja aitab sind leida uusi kindlustushuvilisi.

*

Millist head võid sa teha oma tööga?

Kindlustusvõtja, kellele kõik on hästi ära seletatud, on sulle oma mõistuse ja südamega tänulik talle tehtud heateo eest.

*

Ära lükka mitte midagi edasi, vaid anna alati paremat, mis sul on. Ainult edu on tasu väärt. Mis on viivitamise tõttu kaotatud, ei saa enam kunagi tagasi.

*

On värbitav meie ettepanekud tagasi lüka-nud, siis peab meie tahe leidma uue tee eduks. Tahe murrab kõike. See on tõeline õpetus edukale tööle.

*

Kui hangetöös i anna asjalikkusega tule-musi, siis püüa mängida isiklikkudel ja inimlik-kudel keeltel. Kui kandidaat pole põhimõtteliselt kindlustuse vastu, siis jõuate selle teega sihile.

Riisiko

ja selle tähtsus preemia määramisel

Saksa kindlustuseriajakirjas käsitab Esimese Böömi Kindlustusseltsi dir. S. L. Tuma kindlustusriisiko probleemi. Kuna see tohiks pakkuda huvi ka meie kindlustustegelaste perele, avaldame allpool sellest artiklist kokkuvõtte.

Kindlustuse mõte seisab selles, et viia osava ülekandega üksikjuhtumeid juhuse mängu-väljalt massi-seaduspärasuse ja keskmise summa väljale, mis võimaldab korrapäraselt kalkulatsiooni, s. o. kaalumist ja arvutamist.

Kuna üksikjuhtumite summa on ohtude funktsioon, siis on preemiate määramisel tarvilik riisikote uurimine. Momendil, mil tahetakse viia kindlustusmõtet praktilisse ellu, laienevad riisiko ja preemiamõisted, kusjuures lisandub tehnilistele ja ärikuludele veel finantsriisiko ja astub teoreetilise preemia asemele tariifpreemia.

Kindlustusest kui ärist annab teatud kutjuse asjaolu, et Euroopas teevad aasta-preemiad ainult esemekindlustuse alal välja ümmarguselt *kuus miljardit krooni*.

Riisikote mõõtmine.

Juba lihtne kalkulatsioon sundis kindlustajat pealevõetud riisiko puhul analüüsima selle riisikoga seotud ohtusid, võrreldes teiste riisikote liikidega. Analüüsimine ja võrdlemine tähendab aga mõõtma, ja igaks mõõtmiseks on tarvilik kindel mõõdupuu. See mõõdupuu, nagu üldse iga mõõdupuu võib olla endastmõistetavalt vabalt võetud, ja selle tõttu näivad kõik sellised mõõtmiste tulemused relatiivsetena mitte aga absoluutsete suurustena. Ülesanne seisab lõppudelõpuks selles, et iga riisiko jaoks seda relatiivset kraadi kindlaks teha, mis jääb muutmatuks, kuni on muutunud psüühiline koostis või majanduslik seisukord. Siis on tarvilik uus mõõtmine ja selle tarvitusele võtmine. Tulevad sellised muudatused ajajooksul ikka ja jälle nähtavale, siis tulevad võtta kestva vaatluse alla riisikot moodustavad ohud ja neist tehtud praktilised järeldused, et neid vastavalt täiendada.

Elukindlustus.

Ühelgi kindlustusalal pole riisikol nii laialdast ulatust kui elukindlustuses. Sure-

vustabeleis on leitud aga kindel abinõu, et iga vanuse riisikokraadi, kusjuures võetakse arvesse veel teisi asjaolusid, nagu kutset, tervislikku seisundit jne., väikse veaga, pea-aegu täpsalt kindlaks määrata, mille tõttu on võimalik teatud protsendiga arvestades poliisil seisvat kohustust igal ajal mitte väiksema täpsusega kindlaks määrata.

Esemekindlustus.

Esemekindlustuse alal on riisiko harilikult palju mitmekesisem, mis tõttu ei tohi imestada, kui teoreetiline mõõtmine pole suutnud pidada sammu eluga. Teine põhjus, mis pole nõudnud, et neil aladel tuleb preemia tehniliselt kindlaks teha — ärilisest seisukohast vaadatuna, on see, et kindlustuskestus on liig lühike. Kindlustusseltsidel on siin käepärast rohkem võimalusi, kui elukindlustuse alal, viia väljaminekuid kooskõlla sissetulekutega uute preemiate maksmapanekuga. Paljudes maades on keelatud, teistes pole see jälle kombeks, anda välja poliise pikema kui aasta kestusega. See on eriti maksev merikindlustuse alal ja Lloydisüsteemi juures.

Kolmandaks põhjuseks, miks puuduvad siin põhjalikumad uurimused — ja see on peapõhjuseks — on vastavate statistiliste andmete puudus. Neid võivad koguda ainult kindlustusseltsid ise.

Klassifitseerimissüsteem.

Et preemiaid üksikuil aladel kindlaks määrata, minnakse Euroopas klassifitseerimise põhimõttest välja, s. o. sarnased riskid grupeeritakse, nagu elukindlustuse alangi, ja võrreldakse gruppidele langenud kahjudega. Sel teel saadakse iga teatud riskide kategooria kohta nende kahjude indeks, mis võetakse preemia määramisel aluseks. Lisaks tulevad siinjuures veel praktikas omandatud kogemused teatud sisseseadete olemasolu või puudumise hüved või halbused, mis aitavad suurendada või vähendada põhi-

preemiat. Teadmised selliste asjaolude mõ-just riisiko kvaliteedile on omandatud kah-justummade väljamaksmise praktikast.

Analüütiline süsteem.

See tekkis umbes 40 a. tagasi Ühendriikides tulekindlustuse alal ja levis siis Kana-das, Austraalias ja Lõuna-Aafrikas.

Minnakse välja sellest seisukohast, et iga üksik riisiko koosneb suuremast või vähe-mast hulgast üksteisega seotud ohtudest, mispärast peab riisiko analüüs esimeses jär-jes need ohud üksteisest lahutama ja kõige-pealt igaihte omaette klassifitseerima. Igas selles osagrupid otsitakse standard, millega mõõdetakse mitmesuguseid astmeid sellistes gruppides. Selle süsteemi oluliseks erinevuseks on, et Euroopa süsteemis otsi-vad kindlustusseltsid iga klassi üldriisikote keskmist, kuna analüütiline süsteem püüab teha analüüsiga kindlaks üksikohtude alli-ka, üksikelementide kraadi.

Selliseid ohuelemente on näiteks tule-kindlustuse alal: 1. *ehitusviis*, 2. *otstarb*, 3. *asukoht*, 4. *tuletõrjevahendite laad*.

Kuid iga riisikol on olemas teatud ohu-osa, millele ei saa läheneda analüüsiga, te-gur võetakse hindamise aluseks üldriisikole, millega on analüüsitavad ohuosad teatud vahekorras. Standardaluseks võetakse siin ühekordne tugevasti ehitatud maja, mille põhipind on 1000 ruutjalga suur ja seisab üksinda, ilma et oleks tuletõrjevahendeid, nagu tuletõrjet, veejuhtmeid jne.

Kõik need elemendid, millest koosneb ko-gu riisiko, niihästi need, millele pääseb juu-re analüüsiga, kui ka ülejäänud analüüsi-mata osa, ei luba reeglipärast matemaatilis-tatistilist uurimist, sest et pole võimalik iga asjaolu tõelist mõju kogu riisikole teha kindlaks. Esmalt puuduvad kindlad kahju-statistilised andmed selle üle, millised neist töid otseselt kahju või millisel kraadil nad selleks kaasa aitavad. Sellepärast siis mää-ratakse analüüsivõime põhiriisikole nende mõjuna rea asjatundjate hindamiste kesk-mine.

Merikindlustus.

Merikindlustus on juba väga varakult juhtinud oma pilgu riisiko kvaliteedile ja see on toonud endaga kaasa nende klassi-fitseerimise, nn. laevaregistri.

Selliste klassifitseerimiste tähtsus on uuemal ajal läinud tagasi, sest et praegu on peaaegu kõigil aurikul esimene klass. Teatud riisikomuudatus on tekkinud ka

suurenenud julgeolek, mis osalt tingitud meeskondade taseme tõusust, osalt jälle uuemate tehniliste saavutuste tarvitusele-võtust, nagu on seda kaja- ja raadiopeilid, mille tõttu muutuvad riisiko mõttes tähtsu-setuks suured ohuallikad nagu kokkupõrka-mine ja randumine.

Edasi erineb see ala teistest sellega, et kindlustaja võib üksikute ohtudeallika mõju kogu riisikole klauselitega tugevasti mõju-tada.

Teatud mõttes mängivad tingimused transportkindlustuse alal samasugust mää-ravat osa nagu tariifid elukindlustuses.

Õnnetuskindlustus.

Õnnetuskindlustuse alale on toonud auto-levik suure probleemi, mis pole tänini lahendatud. Kindlustusseltsidel tuleb teha tege-mist aastas umbes 2.250.000 haavatu ja 85.000 surnuga.

Autode tehnilised täienemised on paran-danud ilmselt riisikot, teiselt poolt kasva-nud kiiruse tõttu on suurenenud ohud suur-tes liiklemiskeskustes. Kuna riisiko tehnilis-es suhtes pole analüüsil lahendamatu probleem, siis ollakse sõitjate isikute relatiivse väärtuse suhtes analüüsimisega alles alg-astmel. Juba autojuhtide vanus tähendab teatud ohtude suurenemist. Nagu näitavad Inglise kogemused on sõitjail alla 23 ja üle 60 eriline kalduvus õnnetusteks.

Statistika autoõnnetuste üle võib anda juba lähemas tulevikus uued toetuspunktid sellel kindlustusealal, et jõuda enam sel-gusele riisikote üle.

Konflogratsioonid ja nn. üldkahjud.

Erilise tehnilise riisiko kujutab endaga nn. konflogratsioonriisiko, kus saab hulgas väikestest riisikotest üks suur riisiko. Nende hulka kuuluvad suurte aurikute üldkah-jud, katastroofikahjud õnnetuskindlustuses jne. Seoses sellega tuleb mainida ainult kah-jusid „Bremeni“, „Europa“, „Bermuda“, „George Philippar“ ja „Atlantique’uga“, mille eest makseti umbes 100 miljonit krooni.

Prantsusmaal ja Belgias autokindlustuse alal ikka enam ja enam levinevad poliisid piiramatuile kindlustussummadele avavad avara välja sellisteks nähtusteks.

Seni sel alal suurim tuntuks saanud kah-juks on 13 põlenud reisijat ja 400 ha põle-nud metsa. Uus riisiko selles suunas areneb moodsast õhusõidust.

Finantsriisiko.

Iga kindlustusselts on iseendast rahanduslik ettevõtte, mil on tegemist suure inimaparaadiga ja mis valitseb suurte varanduste üle. Kõik kindlustused on rajatud krediidile: on teadmata kas saab kindlustusseltsile sellest kunagi kohustust, vähemalt pole tähtaeg kindel. Kuid kindlustusselts peab olema alati valmis pealevõetud kohustusi täitma. Juba sellest tekib tarvidus osa sissetulekuist, peale tegevuskapitali, kõrvale panna.

Mida suurem on kindlustusettevõtte ja mida suuremad kogutud kapitalid, seda suurema tähtsuse omandab nende kapitalide õige mahutamine. Nõnda saab kindlustusseltsist finantsettevõtte. See tähendab aga, et tekib oht kannatada kahjusid kursivahede, vääringu ümberhindamise, moratoriumide jne. tõttu. Peab tähendama, paljud Euroopa kindlustusseltsid, eriti aga Inglise ja Itaalia omad võtavad osa pankade, suur-tööstuste, tööstuste ja asumaade ettevõtete finantseerimistest.

Valgust sellele riisikole võivad heita erandmäärused, milliseid on viimastel aastatel pandud maksma, et seltside bilansside tasakaalustamist kergendada.

Preemia ja alused tema arvutamiseks.

Riisikote uurimise sihiks kindlustuse alal on, et oleks võimalik igale riisikole leida vastavad preemiad. Peame oletama võimalust, et kindlustusala suurte praktikute hulgas leidub selliseid isikuid, kes oma erilise intuiitvise ande ja oma loova kombinatsiooni oskuse tõttu võivad aimata ligikaudset riisikot ja selle järele preemiat täpsalt kalkuleerida, nii et see kannatab välja teoreetilist proovimist. Palju halvem on lugu siis, kui preemia seatakse sisse selle põhimõtte järele, mis tihti maksev äriilmas: „Palju maksab kunde?“ kus määratakse ka hinnad alla oma kulude, et teisi kaupu samal ajal sada protsenti kõrgema hinnaga müüa. Sellistel asjaoludel tuleb hinnakalkulatsioon hoida suurimas saladuses.

Sellise põhimõttega on elukindlustus teinud juba ammu lõpu. Preemiaarvestuse alused on tuntud ja neid võib iga eriteadlane avalikult arvestada. Mitte nii pole lugu aga paljudes teistes kindlustusharudes.

Siin on suuremalt osalt preemiamääramise tehnilised alused tundmatud. Sagedasti puuduvad nad täiesti, sest et neid ei ko-

guta ega hoita alal või puuduvad nad äri uudsuse tõttu üldse. Peale selle võib panna siin tähele preemia aluste tähtsat lähene-mist, sest et siin ei mängi tähtsat osa mitte ainult tehniline, vaid ka moraalne, õigem öelda psühholoogiline riisiko, milliste riskide jaoks ei saa panna maksma reeglipä-rast tariifi. Moraalset riisikot tuleb võtta siin sõna laiemas mõttes, nagu isiku või firma hea nimi, nõudmise ja pakkumise vahekorra äkiline muutumine mitmesugustel aladel jne. Need asjaolud võivad mitmesugustel kindlustusaladel olla preemia määramisel väga suure tähtsusega.

Kuna elukindlustus kindlustuse pika kestuse tõttu ühe ja sama riisikoga arvestab ja selle äri omapära tõttu peab panema suure osa sissevõetud preemiast kattekapitalina kõrvale, siis puuduvad teiste kindlustusalade juures säärased pikaperioodilised kalkulasiooni võimalused. Äri tehakse mõne üksiku aasta piirides, mis tõttu peab kindlustaja vaatama, et selle lühikese aja kestel oleks ta hästi tasuv.

Kindlustusväärtuse üldlangemise mõju bruttopreemiale.

Kindlustusseltsidel tuleb peale harilikku-de kahjude teha tegemist veel teiste igapäevaste ülsannetega, millest on üks osa konstantsed, ning pole üldse või on ainult veidi kindlustatud kapitali kõrguse poole suunatud. Kuna preemiad moodustavad ainult murdosa kindlustussummast, siis tekib juhtumine, kui tuleb äkki üldine kindlustusväärtuste langemine, tarvidus lühikese aja jooksul preemiaid üldiselt vastavalt kõrgendada, kui just mitte samal ajal ei teki kindlustatud väärtuste kahjudes paralleelne langus. See küsimus on viimase nelja aasta jooksul saanud väga aktuaalseks tule- ja merikindlustuse alal ning on lahendatud vaikselt ülaltähendatud mõttes, s. o. kahjusummade samaaegse alandamise teel, nii et majanduslik kriis on suuremas osas riikides kindlustusseltsidest vaikselt möödunud.

Tariifide koostamine.

Kuna elukindlustuse tariifide aluseks on kogemused surevuskorras, siis on teistel kindlustusaladel suuremalt osalt jäädud iga kindlustaja oma kogemustele. Kus puuduvad tariifi kokkulepped, on nad sunnitud tänapäeva preemiaid ise kalkuleerima.

Umbes sada aastat tagasi tekkisid tulekindlustuse alal esimesed katsed vahetada vastastikku kogemusi, et nende põhjal koostada uusi tariife. Neist algetest kasvas 1858. kuni 1898. a. peaaegu kõigis Euroopa riikides tariifikokkulepped tulekindlustuste suhtes. Kuid sagedasti ei unustatud siinjuures ära ka õnnetus- ja rahekindlustusi. Teistel kindlustuse aladel on tekkinud tariifikokkulepped, kas väga kitsas ulatuses, või jäänud hoopis ära. Praegu püütakse saavutada tariifikokkulepet autokindlustuse alal.

Tariif ohtude vastu võitlejana.

Tariifiasjanduse arenemine läheb kahtlemata edasi oma seniste ülesannete laiendamise suunas. Mujal majandnuslikus elus on tekkinud alles uuemal ajal koostöö, rationaliseerimise ja plaanimajanduse mõtte, nagu neid nüüd nimetatakse, kuid kindlustuse alal on neist põhimõtetest juba ammu kinni haaratud ja suurel hulgal tegelikku ellu rakendatud. Kuna teistel äri-aladel on koostöö suunatud selleks, et monopolisti seisukorda kasutades hinnakõrgendusi saavutada, puutub kindlustuse alal silma, et tariifikokkulepete tulemuseks on olnud preemiasummade alandamine.

Põhjus seisab selles, et kindlustusettevõteted on hakanud juba väga varakult peale sellega, et kindlustatut ohtude vastu mitte ainult kaitseda, vaid ka ise püüda ohtusid ära hoida, s. o. kindlustusseltsid on hakanud leidma abinõusid, et ohtude tekkimist

vältida või vähemalt nende tagajärgi pehmendada. Nii on just kindlustusseltside poolt läinud välja teatud nõuded laevade, vabrikute jne. ehitamistel ning elektri sisseadmistele julgeoleku mõttes. Üldse õnnetuste vältimise alal on kindlustusseltsid väga suurt ja koguni tõhusat tegevust avaldanud.

Tariifi põhinõuded.

Võim sundida kindlustatuid seltside nõudeid täitma, peitub tariifide ülesehituses.

Küllalt läbimõeldud tariifid on koostatud nii, et riisiko paranemisega väheneb sunduslik preemia ja tõuseb jälle riisiko halvenemisega. Ja sellised paenduvad tariifid on olnud parimaks sundijaks.

Tariifid peavad olema koostatud õieti; mitte nii, et head riskid maksavad halbade eest, millist nähtust võib kahjuks tegelikus elus kaunis rohkesti tähele panna. Viimase nähtuse põhjuseks on, et preemia pole kas tehniliselt küllalt hästi koostatud või on jälle vananenud, nii et puudub õige diferentseerimine. Sellist nähtust võib silmata seltside juures, kes tegelevad mitmesuguste kindlustusharudega. Mitmes riigis on sellepärast keeldud segaseltside asutamine, et siis kaob ülevaade üksikute harude tulemuste suhtes. On avalik saladus, et segaseltside üksikud harud toovad aastate viisi ainult kahju ja need kahjud kaetakse teiste harude kasudega. Sellega siis maksavad head riisikod halbade eest, mis pole loomulik ega ka soovitatav nähtus.

(Järgneb.)

Kindlustusmees taevas

Üks vagajutt räägib nii:

Taeva loozis vabanes üks koht, millele pretendeerisid neli kandidaati: pastor, advokaat, arst ja kindlustusmees. Kõik pidasid end õigustatuks sellele kohale, kuna igaüks arvas endal olevat suurimad teened inimkonna hüvedeks.

Rääkis pastor: Olen kogu oma elu pühendanud inimeste hingeõnnistusele olles neile juhiks rõõmus, kurbuses ja mures. Olen neid ristitud, kasvatades õpetanud, leeritanud, laulatanud ja matnud. Olen neid manitsenud õigele teele ja paljudele andnud surivoodil viimast lohutust.

Advokaat ütles: Paljud inimesed olnuks õnnetud, kui ma poleks neid päästnud karmist saatusest. Olen paragrahvide abil toonud õigust ja korda maailma. Olen palju süütuid päästnud

kannatustest ja karistusest. Võin esitada tunnistajaid ja tõendisi oma õiguste kohta, kui see osutub vajalikuks. Õiguse ja seaduse nimel see koht kuulub mulle.

Arst seletas: Minu patsiendid on mu töö tunnistajad. Suur osa neist on kõik enne mind juba jõudnud siia ja võivad kinnitada minu töö humaansust. Niipaljud võlgnevad oma siinoleku eest tänu minule. Need asjaolud õigustavad mind paremale kohale.

Minu tegevuse parimad tunnistajad on orvud ja lesed — väitis kindlustusmees, — kes tänu minu tööle võivad rahus ja tänumeeles jätkata oma elu. Olen sadandeid perekondi päästnud hukkumisest, olen inimestele olnud abiks just siis, kui neid on tabanud raskeim õnnetus.

Vaidlus muutus nõnda ägedaks, et ähvardas juba kujuneda tülik. Ei saanud seda tüli lahendada Peetrus ega tema komendant, mispä-

Mitte koor — vaid tuum

Sageli tuleb kõne alla, et esindajad peaks panema rohkem rõhku välimusele, s. o. riie-tusele, mis võimaldab paremat tegutsemis-võimalust ja pääsu seltskonda.

Muidugi see on endastmõistetav, et korralik välimus on töö eduks tarvilik, kuid siin juures ei tohi ka unustada, et iga üksiku maitse, kasvatus ja otsustamisvõime mängib oma osa, et selles suhtes normaal-piiridest madalamale ei laskuta. Kuid peale selle ei tohi unustada, et kindlustuse välis-teenistuses pole sugugi nii tähtis välimus, kui sisemine mina ja sellest tingitud käitu-mine.

Siin on tegemist osalt sünnipäraste, osalt elust hangitud omadustega, mille segine-mine koos teadmistega annab õige tooni. Kel looduse poolt on antud huumorit ja iga-suguses olukorras orienteerumisvõimet, sel on välisesteenistuses kerge hakkama saada. Aga need, keda pole loodus selliste annetega õnnistanud, võivad kogemuste varal omandada õiget käitumist, kuigi mitte nii kerge vaevaga kui teised. Mida aga niihästi ühed kui ka teised omandama peavad, on: *hea üldharidus, oma eriala põhjalik tund-mine, inimtundmine, vaimline painduvus, kohanemisvõime, sihikindlus, tööfanatism ja endakriitika.*

Sellega on peajoontes juba öeldud, mis on välisesindajal kõige olulisem. Muidugi ei

saa head välimust alahinnata. Aga siiski peab ütlema, et hea välimus peab käima ainult korralikkuse mõiste alla ja see peab olema isikupärane. Mõnelgi võib nii öelda liig hea välimus kogu supi ära rikkuda, kui ta pole selleks kasvanud. Nii mõnigi kord jätab liig hea välimuse eest hoolitsemine ainult koomilise mulje. Ja kuidas võtta sel-lise isiku seletusi ja väiteid tõsiselt, kui ta oma välimusega halpi meenutab. Ka oleneb väga palju sellest, millises ringkonnas liigutakse.

Külastades lihtsat töölisperekonda ei ole sobiv ega taktiline, kui esindaja härrasme-heliku noblessiga ning liig peenutseva käi-tumisega asja juurde asub. See võib mõ-juda eemaletõukavalt ja ei võimalda klien-diga saavutada thidemat kontakti keskus-teluks, mis aga on vajalik asja selgitami-seks. Samuti ei anna häid tulemusi see, kui lihtsamate klientide juures tarvitada väl-jendustes liig peenutsevat keelt ja rohkesti võõrsõnu, millest klient aru ei saa — see kõik jätab halbi mulje ja vaevalt annab häid tulemusi.

Esindaja välimus peab olema kooskõlas ümbrusega, kus töötatakse. Ent välimus on ikkagi vaid kõrvaline asi, kuna tähtsaim on esindaja sisemine intelligents — tuum, mida aga ei saa tellida rätsepalt ega osta poest, vaid omandatakse järjekindla isetege-vuse ja õppimise teel.

---

rast kutsuti asja lahendama Salomon, kui va-na lugupeetud kohtunik. Kui ta kõigi nelja kandidaadi väited ära oli kuulanud, ütles ta: Igaüks saab kolm päeva puhkust, mille vältel lähete maa peale ja kes selle aja jooksul kõige enam korda saadab, pärib õiguse loožile.

„Tehtud“, ütles kindlustusmees, laenas Peet-ruselt portfelli, kõmpis alla ning hakkas tööle.

Arst hakkas otsima kitlit, vajalikke töö-riistu, medikamente, et sisustada kabinetti; esi-tas nõudmise majandusülemale röntgenikabi-neti sisseseadele jne. Pastor ja advokaat jäid taeva trepi ülemisele astmele vaidlema selle üle, kuidas on õigem tööd alustada.

*

Esimese päeva õhtuks oli kindlustusmehel juba neli elukindlustuse sooviavaldust portfel-lis ja paari kandidaadi juures eeltööd tehtud. Arsti, advokaati ja pastorit polnud veel nähagi.

Teise päeva õhtuks ilmus kohale ka arst vandudes, et niiviisi on võimata midagi teha, kui puuduvad moodsad ravivahendid ja apa-raadid. Lõpuks vaatas siiski suure puiklemise peale läbi kaheksa kindlustuskandidaati, kuid siunas sellejuures, et puuduvad kaalud ja vere-rõhu aparaat. Advokaati ja pastorit polnud ik-ka veel näha.

Kolmanda päeva õhtuks oli kindlustusmehel sõlmitud 19 elukindlustust, 17 tulekindlustust ja tehtud rohkesti ettevalmistusi. Arst sörkis kindlustusmehe järele taevatrepi üles ning sajatas, et pole saanud muud teha kui kind-lustuskandidaate läbi vaadata.

Taevatrepi üles jõudes nägid nad kahte ägestunud kogu ülemisel astmel kättega vehki-mas ja sõnelemas — pastor ja advokaat aru-tasid ja vaidlesid ikka veel selle üle, kuidas tööle asuda...

Perekonnakaitse mõte ausse!

Mõni aeg tagasi avaldas üks Ühendriikide suuremaid kindlustusseltse oma esimese reklaamkuulutuse. Vana puulõige kujutas lihtsat perekonnastseeni: *ema lastega söögilaua ümber* — üks tool on aga tühi. Sest toitja on enneaegu lahkunud. Et tarvilik on sellise võimaluse vastu kindlustada elu, on selle lihtsa pildi abil tungivalt rõhutatud. Kindlustusseltsi kogemuste järele on see pilt hästi mõjunud.

Selle pildi avaldamise puhul võtab nüüd sõna Ühendriikide eriajakiri „Spectator“. Ajakiri mainib, et see kindlustusselts on väikesest algusest kasvanud kindlustushiiglaseks. Tema kindlustused on moodsalt arenenud ja ta agendid on oma teadmiste ja usinuse poolest Ühendriikides esimesel kohal. Kuid see lihtne kuulutuse pilt pole oma psühholoogilist mõju veel tänapäev kaotanud — sest et vahepeal pole muutunud põhimõte, et elukindlustuse sihiks on perekonna eest hoolitsemine. Selle hankekuulutuse pilt ja sõna toovad iga lugeja silme ette majandusliku traagika, mis perekonnatoitja surma järele on kõikidel aegadel alati ühesugune.

Selle vana kuulutusviisi tarkus seisab selles, et on tarvis pöörduda tagasi hankimise lihtsate ja selgete põhialuste juurde, et saada uusi kindlustusi. Viimasel ajal juh-

tub sagedasti, et agendid lähevad välja sellega, et äratada peatse kasu instinkte maaildes silme ette ilusaid dividende ja rahakogumise võimalusi poliisi abil.

„Spectator“ leiab, et agendid peaksid panna enam rõhku elukindlustusele endale, kui kõrvalistele asjaoludele, sest et suurem osa kindlustushuvilisi soovib kindlustuskaitset igasuguste ebasoodsate võimaluste vastu. Elukindlustus peab sellepärast omaenda au pärast elukindlustuse põhimõtte, *perekonna eest hoolitsemise*, juurde tagasi pöörduma ja selles mõttes asjahuviliste keskel selgitustööd tegema. Selleks ei tarvitse agendil maalida surma ja viletsuse pilte, millel lesknaine pesupali kohal kummardub ja lapsed puid alla kannavad; igal juhul võib ta perekonnakaitse tarvidust kindlustuse läbi veenvamalt ette tuua, kui tal endal seisab selline pilt silme ees.

Nii on küll Ameerikas, aga ka meie võime sellest endalgie järeldusi teha, et mitte korrata teiste vigu. Elukindlustuse põhimõtte, perekonnakaitse, ei tohi selgitustööl kõrvaliste asjade varju jääda. Rõhutatakse ju meilgi selgitustööl sageli rohkem hoiu mõtet, kuigi elukindlustuse peamine ülesanne ja siht on perekonna eest hoolitsemine — *perekonnakaitse*.

Kui nad kõik neljakesi Salomoni ette ilmusid, oli advokaat esimene, kes sõna võttis ja paragrahvide abil püüdis selgeks teha, et Salomonil selliseks katsetamiseks mingit seaduslikku alust polnud. See olevat olnud küll mõeldav vana taeva põhiseadusega, kuid nüüd olevat see Vanaisa dekreediga muudetud.

Pastor väitis, et kolm päeva olevat liig lühike aeg, millega ta pole veel suutnud orienteeruda, kuna pühakirjas olevat öeldud: „Õndsad on pika meelega...“

Arst palju ei kõnelenud, vaid vihastas, et tema tööd olevat takistanud arstimate puudus ja uus määrus, mis nüüd maksmas, ja mis ei lubavat võõras raionis arstiabi andmist. Pealegi olevat sellega keelatud tasuta arstiabi andmine.

Kindlustusmees võttis oma paberid välja ja esitas sooviavaldused Salomonile sõnadega: „Minu obligo on täis — palun kohta!“

Salomoni otsus oli lihtne ja lühike: „Kindlustusmehe pärast on taevaloož!“

Kõik teised lahkusid pahuralt ja protesteerides, kuna kindlustusmees püstipäi sammus uhkelt oma looži, et veidi puhata tehtud tööst. Peagi hiilis Peetrus kindlustusmehe kõrvale ja küsis uudishimulikult: „Ütle, kuidas sa ometi nii lühikese ajaga saavutasid selliseid tulemusi?“

„Ametisaladus.“

„Ära nüüd vigurda. Seleta parem mulle ka. Võib olla saan veel ise kasutada, või mõnele head nõu anda. Ütle ikka“, mangus Peetrus.

„Asi oli päris lihtne. Võtsin enne siinseilt elanikelt kirjad nende tuttavaile ja sugulasile kaasa.“

„Ja mida nad kirjutasid?“

„Nad teatasid kõigile omastele ja tuttavaile, et kõik, kellel veel elu kindlustamata, tehku seda enne kui on hilja. **Kindlustagu oma elu ja varandus õigel ajal!** Need soovitusel olid nii mõjuvad, et keegi ei mõelnudki vastuvaidlemisele.“

Joe.

Naine ja kindlustustöö

Mõnigi elukindlustustegelane on pidanud nägema, kuidas tema töö on olnud asjatu, sest et *naine* on olnud elukindlustuslepingu sõlmimise vastu. Pealtnäha on see täiesti ebaloomulik nähtus, sest et *mehe elukindlustus toimub just naise ja laste huvides*. Mõnel korral on küll olukord nii, et naise vastuseis on ainult ettekääne, mille taha püüab mees varju pugada. Kuid siiski ei saa pigistada kinni silmi tõsiasja ees, et *paljudel juhtumitel on naised tõeliselt süüdi, et elukindlustusleping jääb sõlmimatu*.

Sellest arusaamiseks peab tundma naise hinge. Peapõhjuseks, miks naine on elukindlustuse vastu on see, et ta peab majapidamises tarvisminevaid esemeid tarvilikumaks, kui elukindlustust, sest et viimases ei näe ta mingit otsest tulu, vaid ainult kulusid, mida võiks majapidamise paremale järjele seadmiseks ära kasutada. Juba ammu on tekkinud temas mitmesuguseid soove, alati on oodanud, et pea saabub paras aeg, mil jääb teatud summa raha üle, et omi soove täita. Kuid kindlustuslepingu sõlmimine tahab nende teostamise järele kaugemale lükata. Pole siis ime, kui naine kindlustustegelase külastust vahel koguni vaenulikult vastu võtab.

Kindlustustegelase ülesandeks jääb siin naise vastuseisu murda. Osav kindlustustegelane mõistab viia möödaminnes jutulõnga sellele, et igal naisel on õigus nõuda, et mees hoolitseb ka peale surma oma perekonna eest ja seda nii või teisiti varanduslikult kindlustab. Lõpuks kaldub jutt juba ta enda perekonnale ja mehele ning ei tule enam oodata kaua, kui naise vastuseis murdub.

Kuid peale selle on veel naise vastuseisu põhjuseks jube tunne, mida tekitab talle mõte mehe surmast. On võimalik, et siin mängib veel teatud osa ebausik. Naised on ebausule rohkem vastuvõtlikumad kui mehed, sest et nad on tundelisemad. Sagedasti on küllalt vihjest, et siis ei juhtu midagi, kui ollakse kindlustatud, et just on saatuse väljakutumine jääda kindlustamata, ehk jälle, et saatus on saatnud kindlustustegelase just kui õigeaegse hoiatusega majja. See oleneb kindlustustegelase osavusest, milliseid veenvaid ja tabavaid näiteid ta asjaomase silme ette maalib, et viimast vastuseisu murda.

Nooremate abielunaiste juures puutub silma teatud pinnapealsus kindlustusmõtte vastu, eriti siis, kui pole lapsi. Sagedasti võib nende suust kuulda hoopis lapsikuid vastuväiteid. Siin ei aita enam psühholoogiline meetod, vaid kaine ja asjalik selgitus, mida tähendab elukindlustus üldse, eriti aga varanduseta naise elus. *Kindlustustegelasel tarvitseb juhtida ta tähelepanu sellele, et Eestis on 84.000 lesknaist 18.000 leskmehe vastu*. Statistika näitab selgesti, et loomulik surevustõenäosus on mehel suurem kui naisel, seda enam veel, et meest ähvardavad mitmed kutseohud enneaegselt ära kutsuda.

Peab kriipsutama alla, et naise vastuseisu murdmine nõuab kindlustustegelase suurt takti ja põhjalikku järelekaalumist. Peaasjaks aga jääb naise usalduse võitmine. On kord naise usaldus võidetud, muutub ta sagedasti agaraks kindlustusmõtte kaitsjaks — ja siin avanenvad juba kindlustustegelasele uued väljavaated.

Paljud kindlustustegelased eksivad, kui nad naise tähtsust kindlustusasjanduses alahindavad. Kui kergesti võib aga kindlustusasjandusele võidetud naist kindlustushanketegevuses ära kasutada.

Igal naisel, koguni ka vallalisel, on olemas teatud suhete võrk. Naised elavad mõneski suhtes enam väljaspoole, kui mehed, kes piirduvad ainult kitsaste kutsealaliste suhetega. Neil on sagedasti suur hulk sõbratare, külastavad sagedasti õmblejannasid, juuksureid jne. või on jälle mõne naisühingu liikmed.

Kõiki neid suhteid on võimalik kindlustuse huvides nii või teisiti ära kasutada. Peale selle tunneb abielus naine lapsikut rõõmu oma kõrvalteenitud rahaga mõnda enda soovi täita või mehele mõnda rõõmu valmistada. Nõnda on sageli võimalik teda päris ametlikult all-agendina ära kasutada uute kindlustuslepingute sõlmimiseks. Kui kindlustustegelane niimoodi süstemaatiliselt tööle hakkab, siis näeb ta pea, et leidub väga palju naisi, kes sobivad hästi kindlustusteenistuseks.

Naisel on loomulikku taipu hoolitsemis-põhimõttest, millele on rajatud kindlustustegevus, temal on arusaamist vajadusest kaitsta end juhuslike saatuslöökkide vas-

Surevus ja elukindlustus Eestis

Ajavahemikul 1930. a. — 1934. a. oli Eestis surmajuhtumeid aastas keskmiselt 16.731. Surmajuhtumeid põhjustasid:

Rauganõtrus	—	3093
Tuberkuloos	—	2038
Südamehaigused	—	1585
Vähk ja kasvaja	—	1035
Kopsupõletik	—	953
Peaaju tromboos	—	851
Erkkonnahaigused	—	816
Gripp	—	200
Soolepõletik	—	310
Enesetapmised	—	313
Roimad	—	64
Õnnetujuhtumid	—	443

Kui vaadelda surmapõhjusti linnades, siis ilmneb, et esikohal oli nakkus- ja parasiitartersete haiguste rühm, maal oli surmapõhjustina esikohal raukusnõtrus.

Mis puutub tööõnnetustesse, siis oli neid politsei andmetel 6036. Õnnetusjuhtude tagajärjel hukkab meil aastas keskmiselt 443 inimest. Keskmiselt tuleb meil aastas 1000 elaniku kohta õnnetusjuhte 185, ehk teiste sõnadega — igat viiendat inimest tabab aasta jooksul mingi õnnetus, või jälle iga 3 päeva kohta hukkab meil õnnetusjuhtude läbi 4 inimest. Kui liigitada õnnetuste põhjuseid, siis neist 38,6% moodustavad liiklemisvahendite ohvrid, millest suur osa õnnetusi on sõiduki alla jäämised. Järgmise suurema põhjusena esinevad loomadelt saadud vigastused, siis kukkumise õnnetusjuhud. Väiksema, kuid siiski tähelepandava sagedusega esinevad: uppumine, laskeriistaga haavamine, lõhkeainete plahvatus, terariistaga haavamine, masinate vahele jäämine, mürgitus ja põlemine.

Olles saanud lühikese ülevaate surevusest ja selle põhjustest, peaks igat järelnõtlikku

---

tu. Oma kõneosavuselt ja kohanemisevõimelt ei jää ta mehest sugugi maha, vaid on sagedasti koguni ees. Kuna ta on naine, siis kuulavad teda ka kergemini naised, kes kartusest võõra mehe vastu ei tee vahel ustki lahti.

Sellest järeldus — *iga kindlustustegelane peab panema suurt rõhku sellele, et võita naisi kindlustusmõttele.*

kodanikku huvitama ka elukindlustusküsimus.

Keegi ei või teada, kas ta paarikümne aasta möödudes elab sama jõukalt ja muretult, kui käesoleval ajal, keegi ei või kindel olla, et teda ei taba mõne aja jooksul õnnetus, mis võib talt riisuda tervise, või halvemal juhul isegi elu! Õnnetus ei hüüa tules! Nii mõnigi teadlik kodanik on seda küsimust kaalunud, kuid sageli seni viivitanud, kuni on juba hilja! Elukindlustuse poliis on tänapäeval tegur, mis aitab väikesest, kokkuhoitud summadest koguda suuri summasid, kindlustades poliisiomaniku perekonda iga õnnetuse ja ootamatuse vastu.

Viimaste statistiliste andmete põhjal on Eestis suur-elukindlustusi arvult 27.377 kogusummas kr. 27.709.000 suuruses. Protsentuaalselt on Eestis kindlustatuid samal ajal 2,5% ümber.

Selge pildi elukindlustuse tasemest saame alles siis, kui võrdleme meie elukindlustuse arve Inglismaaga. Seal on kogu rahvast kindlustatud 185%.

Meie rahvas vaatab elukindlustuse peale sageli veel teatud umbusaldusega. Üheks suuremaks umbusalduse põhjuseks on ebausku, mille järele on levinud vaade, et kui teha elukindlustus, siis on su isik varem või hiljem surmakandidaat. See arvamus on aga kõige vähem paikapidav. Kui ainult vaadelda suhet surmajuhtude puhul väljamaksude ja jõusolevate elukindlustuspoliisidega, siis ilmneb, et see suhe on seni olnud ligikaudu 100 : 2 ümber. Täheleb, et 100 kindlustatuist on senini surma läbi lahkunud ainult 2 inimest, mis vastab meie üldisele surevusprotsendile. Täheleb, et elukindlustus ei kiirenda põrmugi suremist ega pole nende hulgas surevusprotsent suurem. Sel ebausul pole mingit alust.

Küll aga näitab see seda, et kui meie rahvas oleks end 100% kindlustanud kr. 1000 peale, siis oleks seltside poolt rahvale tagasi valgunud aasta jooksul ümmarguselt krooni 16.731.000. Selle kolosaalse summaga oleks võinud paljugi korda saata, mis ilmtingimata oleks meie majanduselu tervendanud ja rahva jõukust tõstnud.

Paljudki lesed ja orvud, kes nüüd on jäänud saatuse hooleks, võinuks sel korral, hoopis parema elujärje pärida.

Kes valib?

Pole mitte tähtsusetu peatuda küsimusel, kes peab elukindlustamisel valima tariifi, sest õige tariifi valik tähendab väga palju kindlustuslepingu kestvusele.

Sageli talitatakse hanketööl järgmiselt: kandidaadile pistetakse kõik tariifid, tingimused ja lepinguvormulaarid pihku, et ta ise endale sobivama valiks. Selle järele pole tarvis enam muud kui valmis kindlustusleping ära viia.

Kuna aga tariifid, tingimused ja lepingu vormularid on väga mitmesugused, siis on raske loota, et kandidaat suudab sellest talle võõrast materjalist endale sobivat leida. Ja kui ta ka suudabki, siis nõuab see tihti väga hoolsat asjasse süvenemist. Võib juhtuda kergesti, et valib endale kõige ebasobivamad tingimused lootuses, et ega need lõpupele lõpuks ikka halba ei tee. Tulemuseks võib olla, et kindlustusleping läheb storneerimisele.

Pole õige ka see viis, kui esindaja kindlustuskandidaadile seletab liig palju mooduseid ja siis kliendile esitab küsimuse: millist kindlustusviisi soovite? Kuna enamusi kindlustusvõtjaid sellel alal on täiesti võhikud, siis tekitab selline valik suuri raskusi ja tavalisemaks tulemuseks selle juures on,

et klient peab võtma endale mõtlemisaega. Ja seda täiesti põhjendatult. Ent sageli lõpeb selline „mõtlemine“ eitava otsusega.

Õige ja otstarbekohane talitusviis on selline, et esindaja tariifi valikut kontrollib ja korrigeerib, veel parem on aga kui ta ise õige leiab ja selle kandidaadile esitab. Hankimiskülastused annavad head võimalust osavate küsimuste varal kõige tarviliku üle selgusele jõuda. Ta teab siis täpselt, millisel kujul on kindlustuskaitse kindlustusvõtjale kõige sobivam. Talle ei või valmistada raskusi omast tariifimaterjalist igal juhtumil õiget tariifi kohe leida. Ta peab olema selles teadlik, et just tema õige ülesanne on kandidaadile tumedais punktides nõu anda, kusjuures ta iga punkti juures oma seletuse juurde lisab, miks see viis just sobivaim on. Esindaja peab sealjuures talitama nii, nagu kindlustaks ta ise enda elu.

Ainult sel teel saab kindlaid elukindlustusi, ja elaste kindlate elukindlustustega kerkib ehitus, kust ükski stornokivi välja ei kuku. Kindlate kindlustuste toomisega kasvab ka ettevõttel suurem usaldus oma esindaja vastu ja usaldus on just eduka töö pandiks. Samuti leiab ta hindamist kindlustusvõtjate poolt kui asjatundja omal alal.

Kui vanaks ma elan?

„Nii meeeldi tahaksin seda elada üle“, ütlevad mõned ja lisavad: „üldse... tahaksin saada väga vanaks, tahaksin veel saada näha oma lapselapsi.“ Teised kinnitavad, et nad ei taha elada üle 50 eluaasta, sest „vana olla tähendab olla inetu“. Tõeliselt leidub aga väga vähe neid, kes ei taha elada kauem. Lõpuks tuleb aga igaüks otsusele, et see on väga hea, et keegi ei tea täpsalt aega, mil kustub ta eluküünal. Ja selle üle selgusele jõudmine käib üle inimliku jõu.

Aga siiski tunneb igaüks selle küsimuse vastu huvi. Kui palju ei korrata küsimust: „Kui kaua ma elan? Kui vanaks ma saan?“ Kuid igaüks on pidanud konstateerima, et vastus sellele puudub. Piibel vastab sellele küsimusele peajoontes ja sümboliliselt: „*Ja meie aastate päevi on seitsekümmend. Ja kes üle selle saab, see kaheksakümmend.*“ Meie võime moodsa statistika ja vanade arvude abil asja järele uurida, kas sel ajal

elasid inimesed tõesti nii vanaks, sest praegu on neid, kes saavad seitsekümmend aastat vanaks, väga vähe. Jõuame aga selgusele, et tol ajal ei elanud inimesed vanemaks kui tänapäevgi. Oletatakse ainult seda, et tol ajal peeti aastat lühemaks kui praegu, sest et ei mõistetud aasta tõelist pikkust kindlaks määrata.

Veel 1800. a. oli inimese eluea keskmine pikkus umbes 35 aastat. See aastate arv on sellepärast nii väike, et tol ajal oli imikute surevus väga suur, mis mõjus eluea pikkuse keskmise arvule ebasoodsalt. Arstiteaduse edusammud ja moodne tervishoid on viinud imikute surevuse erakordselt alla, nii et 1900 oli inimea keskmine pikkus juba 45 aastat. Veel tugevamini kui 19. sajandil langes imikute surevus 20. sajandi esimestel aastakümnetel. Nii on meil praegu eluea keskmine pikkus 49 aastat. Oleks aga rumalus endale kujutelda, et meie võime elada

nüüd 14 a. kauem kui 1800. aastal. Selle keskmise eluea pikendamise oleme saanud imikute surevuse vähenemise arvel. See ei anna meile rahuldavat vastust, millised väljavaateid on meil saada 70 a. vanaks.

Sellepärast on tähtsam jõuda selgusele, kui paljud 100-st kahekümneaastasest saavutavad mitmesugused vanuseastmed. Statistika järele saab 100-st kahekümneaastasest 94 kolmkümmend aastat vanaks, 86 saavutavad neljakümnenda ja 75 viiekümnenda eluaasta. Nõnda on siis kolmekümne aastaga juba 25 surnud. Kuuskümmend aastat saavad vanaks 58, seitsekümmend — 35 ja kaheksakümmend aastat ainult 11. Juba need arvud näitavad, et suremisohu protsent on väga kõrge. Ainult veidi pooled üle kahekümneaastastest võivad näha oma kuuekümnendat eluaastat.

Sel statistilisel uurimisel eluea suhtes on väga suur praktiline tähtsus. Selle järele on arvatud elukindlustuse preemiate suurus. Teisest küljest näitab ta, et on soodsam elu võimalikult vara kindlustada, sest et üksikute vanusastmetega kasvab ka surevus tugevasti, ja et võimalus elada teatud arv aastaid on nooruses suurem kui vanaduses. Mida varem kindlustame oma elu, seda väiksemad on loomulikult preemiad, sest et nooremal peab inimlike mõttemiste järele olema pikem iga.

Nagu näeme, ei anna ka statistika vastust küsimusele, kui vanaks me saame. Kas 40, 50 aastat? Kas me jõuame piibllilise vanuseni? Keegi ei tea seda. Aga tark, kes mõtleb enda omastele — kindlustab end õigel ajal, ta kindlustab oma elu juba siis, kui see veel päikesekullas ta ees särab.

Negatiivne hankimine

Kindlustusehankimisel on saanud tavaks lähtuda positiivsest vaatepunktist ja seda nihutada esiplaanile. Esemekindlustuse alal on see täiesti õige. Kindlustuse kasu on siin nii ilmne ja tarvidus kindlustuse järele nii tungiv. Selle vastu ei saa elukindlustuse alal nii selgeid põhjendusi ette tuua, vaid tuleb samm-sammult selgitada, millisena näiks elu, kui poleks kindlustust üldse.

Et kindlustuse tarvidus tungivamana paistaks, tuleb siin lähtuda just esemekindlustusest. Just siin võib tuua veenvalt esile, milline tugi puuduks majanduslikul elul, kui poleks kindlustust. Kaubavedu raudteel ja laevadega oleks siis väga raskendatud. Riisiko tuleks siis kalkuleerida kaubahinna juurde, nii kaubandus muutuks väga raskes alati vahelduvate hindade tõttu. Ainult nende kaupade hinnad oleks stabiilsed, mida pole tarvis kaugelt vedada. Tagajärjeks oleks odavus tootmiskohal ja kallidus eemal. Ainult tänu kindlustusele võlgname meie selle eest, et kõigis kultuurmais on elu ülalpidamise kulud enam-vähem ühtlased. Ühiskondlik rahu oleks olema rikutud, kui alatimuutuvad hinnad, ülalpidamiskulud, ebastabiilsed oleks.

Edasi tuleb mõelda tulekindlustusele. Tules hävinud elamute ja tööstuste püstitamine oleks kindlustuseta suurte raskustega seotud. Tulemuseks oleks, et ehitustegevus

jääks lonkama ja korterikriisi süveneks, sest et iga tulekahjuga häviv ju kortereid. Samuti poleks mõeldav laen kinnisvaradele, mis nüüd osutub üheks kindlamaks.

Elu kindlustus leiab haaravat väljendust, kui mõelda edasi isikukindlustusele. Sotsiaalkindlustus hoolitseb, et vanade inimeste lõpp-päevad oleks muretud, õnnetus ja haiguskindlustus jälle, et ajutiselt töölt äraoleku puhul ei satutaks ainelisse puudusse. Elu oleks palju kurvem, kui puuduksid need kindlustusalad. Mitte ainult just mainitud rahvakihid ei kannataks, vaid ka teised, kes võiksid oma elu kindlustada, jääksid siis kindlustuskaitseta, kui poleks kindlustust. Mahajääjate olukorra kindlustamiseks oleks siis ainuke tee kokkuhoid. Kuna suurem osa inimesi peavad leppima väikese ja keskmise sissetulekuga, siis oleks võimalik ainult väikesed summad kõrvale panna. Igatahes tooks perekonnatoitjate suremised endaga kaasa sagedasti katastroofe.

Pole tarvidust neid negatiivseid vaatepunkte üksikasjaliselt edasi arendada. Need olgu ainult lühikesteks näpunäideteks, kuidas võib kaudsel teel teha selgeks elukindlustuse tähtsust. See negatiivne hankimismeetod toob kujukalt ette elukindlustuse tarviduse positiivsed põhjused.

Kõrgendatud riskid

Kuidas selgitada kindlustusevõtjale preemiakõrgendus

Iga välisesindaja teab oma kogemustest juhtumeid, mil tema poolt koostatud elu-kindlustusettepanek ei võeta juhatuse poolt ettepanud kujul vastu. See tundub talle valusana ja ta püüab kõik teha, et juhatust muudaks oma seisukohta. Kaaluvamaks argumendiks tuuakse sellistel puhkudel, et kindlustuskandidaat ei nõustu poliisi vastu võtma, kui ettepanud tingimused pole kindlustusseltsile vastuvõetavad. Selle juures langeb ka mõnigi krõbe sõna usaldusarstile, kes „arvestab liig vähe esindaja huvidega“. Et selliseid kurtmisi tekib, tuleb sellest, et paljudel esindajail pole õiget aimu riskide tähtsusest.

Muidugi ei saa jätta silmapaari vahele, et on juhtumeid, kus esindajal pole kerge seltsi poolt ülesseatud tingimusi kindlustuskandidaadile vastuvõetavaks teha. Kuid suuremal osal juhtumel peaks see siiski õnnestuma, kui esindaja on juba alul arvestanud raskemate tingimustega ja kindlustatava tähelepanu sellele juhtunud.

Juba esimestel kõnelustel on äärmiselt tähtis teha kindlustatavale selgeks, et tema poolt etteoodud preemiasummad on kalkuleeritud normaalse te riskide, s. o. niisuguste isikute jaoks, kelle tervislik seisukord on normaalne ja kelle kutsealas ei peitu erilisi ohte. Seletab kindlustatav, et ta on põdenud läbi mitmesuguseid haigusi või et ta vanemad on surnud varakult kopsutiisikusse, siis on saanud esindajale moment rõhutamiseks, et on võimalik, et läbipõetud haiguste või pärilikkude eelduste tõttu ei või olla kindel, et kindlustusleping sõlmitakse normaalseil tingimustel. Nõuab siis kindlustusettepanekul seltsi raskendatud tingimusi, sest et kõnesoleval juhtumil on tegemist kõrgendatud (ebanormaalse) riisikoga, siis on seda palju kergem teha selgeks kindlustatavale, sest et oma esimestel kõnelustel on ta sellele juba vihjanud.

Et aga niimoodi hanketöös toimida, on tingimata tarvilik, et esindaja täiesti siseemiselt tunneb, et seltsi seisukohad on õiged ja vastavalt sellele tundeid neid ka kaitseb.

On suur eksimus, kui esindaja arvab, et ebanormaalse riisiko mõtte ülesvõtmine on tekkinud tunnete kohaselt. Lugu on just hoopis vastupidine. Arstlikul järelevaata-

misel tehakse kindlaks just need momendid, mis ohustavad tervist ja võivad kindlustatava iga lühendada. Normaalsest tervislikust seisukorrast kõrvale kaldumiste järele määratakse kindlustuskandidaat enam või vähem kõrgemasse ohuklassi ja määratakse vastavalt sellele ka preemia.

Siinjuures ei saa jätta mainimata, et anormaalsete riskide kindlustamine pole mitte, nagu arvavad seda paljud esindajad, moodsa kindlustustehnika saavutus, vaid see on sama vana kui kindlustusasjandus ise. Juba 1836. a. ilmus dr. Froriepilt teos, kus ta võttis pikema kõne alla anormaalset riskid. Seal ütleb ta muu seas: „Mitte kõik haigused pole põhjuseks, et kindlustamine jääb ära, ja eriti just need, mille üle saab tõenäosuse arvutamise või oletamisega teha kindlaks, millisel määral nad lühendavad iga. Samuti võib leida 1836. a. Berliini kindlustusseltsis määrust: „Kas üksikuil juhtumel võetakse kindlustus kõrgema preemia eest vastu, jääb juhatuse otsustada.“ Nõnda on siis juba üle saja aasta eest kindlustusseltsidel olnud tegemist anormaalsete riskidega.

See on ka arusaadav, sest et just need isikud, kelle tervislik seisund pole kiita, vajavad just eriti kindlustuskaitset. Nad peavad rohkem kui teised arvestama võimalustega, et surevad varakult. Esindaja talitab hästi, kui ta seletab kindlustusvõtjale, et raskendatud tingimuste vastuvõtt seisab just ta enda huvides, sest et tema tervislik seisund kaldub normaalsest kõrvale, nii et ta peab just eriti hoolitsema enda omaste tuleviku eest. Talitab esindaja alati nii, et ta kohe alul juhib tähelepanu kõrgendatud tingimuste võimalusele, siis kaovad tal hiljem lepingusõlmimise eel kõik raskused ära, mis võivad tekkida vastupidiselt talitades.

ÕIENDUS.

Eelmises „Eesti Kindlustuslehes“ (nr. 4) ilmunud A. Niimanni artikkel „Tulekindlustuse alused vajavad revideerimist“ on sattunud ajakirja ilma toimetuse kolleegiumi teadmata ja kolleegium ei jaga kõiki selles esitatud väiteid.

Toimetuse kolleegium.

KINDLUSTUSOLUD AMEERIKAS

Kindlustusasjandus Ühendriikides on igas osariigis oma eriseadustega reguleeritud, nii et igas neljaskümneskaheksas osariigis võib leida siin selles suhtes erinevusi. Siiski üldiselt võttes võib neis leida teatud ühiseid jooni.

Igas osariigis on oma järelvalveamet (Departement of Insurance), mis on kas iseisev asutis või on kaubandusministeeriumi osakond. Selle eesotsas seisab *Insurance Commissioner, Superintendent of Insurance* või *Insurance Director*. See määratakse kahekümnes kaheksas osariigis valitsuse poolt ja teistes osariikides osalt alamkoja poolt, osalt valimise teel või pannakse veel mõnel muul viisil ametisse: See teostab järelvalvet ja tal on alati õigus iga moment revideerimisi ette võtta. Kindlustusseltsi pankrottimineku puhul toimib järelvalveamet ka kas konkursivalitsusena või likvideerijana. Allpool peatume olukorra juures, nagu on see Illinoisi osariigis, mida tuleb pidada tüüpiliseks, kuid ühtlasi puudutame ka mõningaid erinevusi teistes osariikides.

Seadus teeb vahet nelja liiki vahendajate vahel:

1. Agendid (*Agents*), nende hulgas ka peaaegendid.
2. Maaklerid (*Brokers*).
3. Allagendid (*Solicitors*).
4. Inspektorid (*Company Service Representatives*).

Agent on vahendaja, kellele on usaldatud iseseisvalt kindlustuslepinguid sõlmida. Ta on kas füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab ette kindlustuslepinguid ja saab tasu provisjoni (*commision*) kujul. Ameerika kindlustusasjandus on jagatud kolme suurde gruppi, nimelt elukindlustus (*life insurance*), elementaar- ja transportkindlustus (*fire and marine insurance*) ja teised kindlustuseharud (*casuatty insurance*). Vastavalt aladele on ka agentide seisukord erinev. Elukindlustuse alal võib agent vahendada ainult ühte transport- ja elementaar-kindlustuse ettevõtete. Teistel kindlustusaladel vahendab ta kord ühte, kord mitut ettevõtet.

Maakler on kas füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab kindlustusvõtja nimel kindlustuslepinguid ette. Ta saab maakleritasu (*brokerage*), mis on 5—10 protsenti madalam kui on agenditasu. Ainult New

Yorgis ja San Franciscos on provisjonid ja kurtaazid asjakohaselt sama kõrged kui agentidel.

Allagent allub agentidele või maakleritele. Tal puudub volitus sõlmida lepinguid ja ta saab tavalist provisjoni.

Iga volitus (*license*) tuleb iga aasta uuendamisele. Ta annab vahendajale õigused teha kindlustamiseks ettevalmistusi ja viia ka seda lõpule. Maakler saab volituse kõigi kindlustusharude suhtes. Agent saab ka volituse, mis maksab kõigi kindlustusharude suhtes, kuna aga see antakse välja kindlustaja poolt vastava lepingu põhjal, siis on see piiratud nende aladega, millega tegutseb kindlustaja. See volitus õigustab vahendama ainult ühte kindlustajat. Tahab ta teist kindlustajat vahendada, peab ta võtma uue volituse.

On mitu vahendajat üheks firmaks ühinenud või on vahendaja juriidiline isik, on üks volitus maksev kõigi firma omanikkude suhtes, kui firma omanikud või firma volinikud all-loetletud tingimused täidavad ja oma nimed järelvalveametile teatavad.

Volitus agentidele, maakleritele või allagentidele antakse välja järgmiste nõuete täitmise järele.

1. Tuleb anda palve, kus on tähendatud:
  - a) Nimi (firma); kui see on juriidiline isik, siis tema juhtiva organi isikute nimed;
  - b) kas on volitus juba välja antud või on seda keeldutud andmast;
  - c) kas paluja või tema juhtiva organi liikmed on osariigi seaduste poolt karistatud;
  - d) millega on paluja kahel eelmisel aastal teotsenud;
  - e) haridus ja praktilised kogemused;
  - f) kahe kohtu poolt karistamata isiku tõestus, et andmed vastavad tõsioludele.
2. (Ainult agentide ja allagentide suhtes): Vahendajal peab olema alaline elukoht Illinoisis.
3. a) (Ainult agentide suhtes): Kindlustaja peab ise paluma volitust oma agentidele;
- b) (Ainult allagentide suhtes). Allagent peab tähendama, millise agendi või maakleriga ta töötab koos ja millisel kindlustusalal ta tahab tegutseda.
4. (Ainult agegentide ja maaklerite suhtes). Kui pole tõestatud, et paluja pole vä-

hemalt aasta agendina või maaklerina te-
gutsenud, s. o. ta pole aasta aega järeleval-
veametile tuntud olnud, peab vahendaja
kirjaliku katse sooritama. Katse alla kuu-
lub kindlustusasjandus, kindlustusõigus,
standardpoliisid ja -klauslid, näited kahju-
arvestamisest jne. Kalifornias on samasu-
gune seadus, ainult elukindlustusagentidelt
ei nõuta praktilisi kogemusi ega katset.

5. Peab maksma iga aasta oma maksu.
See kõigub kahest kuni kümne dollarini.

6. (Ainult agentide ja maaklerite suhtes). Agent või maakler peab olema eel-
misel aastal vahendanu kaks korda nii
palju preemiaid, kui on olnud ta enda
või ta tööandja preemiaid aasta jooksul.

Kohtades, kus on üle 5000 elaniku, ei anta
agendi või maakleri volitusi:

- a) pankadele ja osaiühisustele;
- b) pankade ja osaiühisuste ametnikku-
dele, kui nad saavad oma pangalt või osa-
ühisuselt provisjoni.

Agent võib töötada ainult Illinoisis luba-
tud ettevõtte juures.

Provisjone ja kurtaaži tohib maksta:

1. Kindlustaja:

- a) oma volitusega agendile;
- b) volitusega maaklerile.

2. Agent:

- a) oma volitusega allagendile;
- b) volitusega maaklerile;
- (peagent):
- c) talle otseselt alluvaile agentidele.

3. Maakler:

- a) oma volitusega allagendile;
- b) volitusega maaklerile.

Volitus võetakse ära või ei uuendata se-
da, kui vahendaja:

- a) on kindlustusseadust rikkunud;
- b) on andnud palves valeandmeid;
- c) on kelmusis süüdi mõistetud;
- d) on enda kätte usaldatud raha (pree-
miad) ära raisanud;
- e) pole suuteline vahendaja kohuseid
täitma;
- f) on kindlustustingimusi olulistest punk-
tides valesti tõlgitsenud.

Kahtluse puhul kutsub järelevalveamet
vahendaja ette ja kuulab ta üle ning teeb
siis vastava otsuse. Järelevalveameti otsuse
peale võib kaevata harilikus kohtu korras.

Edasi, iga agentide seaduse rikkumise
eest karistatakse Illinoisis 50—1000 dolla-
rini, Ohio osariigi seadus näeb seaduse rik-
kumise eest kuni 1000 dollarit trahvi või
kuni kuus kuud vangistust ehk jälle mõle-

maid karistusi koos. Töötab agent volitu-
seta, siis pole tal ka seaduslikku õigust nõu-
da provisjoni.

Elukindlustusalal on olemas ainult va-
hendajad agendid, elementaar- ja transport-
kindlustuse alal peamiselt lepinguid sõlmi-
vad agendid. Siiski on väiksemail agentidel
õigus sõlmida kuni 5000 dollari suuruseid
kindlustusi.

Maakleril pole aga kunagi lepingusõlmi-
mise õigust. Siiski Kentucki, Minnesota,
Missouri, Nebraska ja Wisconsin osariikide
seadused annavad igale vahendajale õiguse
esindada kindlustajat. Lõpuks pole ka all-
agendil lepingusõlmimise õigust. Ta võib
teha oma agendi või maakleri nimel ainult
ettevalmistusi lepingu sõlmimiseks. Tema
üleolev agent või maakler peab ta toimin-
gute eest täiesti vastutama.

Rahvakindlustus Itaalias

Rahvakindlustusega tegeles Itaalias alul
ainult „Istituto Nazionale delle Assicurazioni“,
mis kuulus riigile. Rohkem kui aasta tagasi
on ka Itaalia erakindlustusseltsid selle kindlus-
tusalaga tegelema hakanud. Möödunud aasta
alul polnud rahvakindlustuse summa kuigi
suur. Siiski tõusis kindlustussumma juba
1 miljardile liirile.

Möödunud aasta sügisel otsustas sellepärast
„Istituto Nazionale“ korraldada hoogsa propa-
gandatöö rahvakindlustuse õhutamiseks.
Selleks kutsuti Veneetsias kokku kongress,
kust võtsid osa fašistlikkude organisatsioonide,
ülikoolide ja vaimulikkude esindajad. Sel
kongressil rakendati partei asutused rah-
vakindlustuse edendamise tööle. Ka kooli-
desse on viidud rahvakindlustuse propaganda.
Neis seletatakse lastele rahvakindlustuse täht-
sust. Kuna on veel loota, et ka kirik kaasa
aitab, siis arvatakse, et sel teel kogunevad
kokku suured summad, mida võib Itaalia im-
peeriumi ülesehitamiseks kasutada.

Kindlustus Taanis

Kopenhaagenis hiljuti avaldatud statistika
järgi on Taanis 1935. a. kindlustusasjandus tei-
nud veidi vähjakäiku. Preemiasissetulek oli
226.741.000 kr. eelmise aasta 229.896.000 kr.
vastu. Üksikute alade järgi oli preemiasisse-
tulek: elukindlustusest 100.839.000 kr., meri-
kindlustusest 14.701.000 kr., autokindlustusest
16.629.000 kr., tulekindlustusest 33.845.000 kr.
ja õnnetuskindlustusest 10.060.000 krooni.

Elukindlustuse areng Sveitsis

Kui väikeriigil, kus kindlustusajandus on väga vähe arenenud, pakub meile erilist huvi kindlustusajanduse seisukord Schveitsis. Asjajätkunud aruanne Schveitsi kindlustusseltside üle 1934. a. võimaldab meil heita sellele lühikest pilku.

Aruande aastal tegutses Schveitsis 70 mitmesugust kindlustusseltsi, millest 26 välistmaised. Nende aastane preemiasissetulek oli 353.539.316 franki eelmise aasta 352.502.597 fr. vastu, mis näitab preemiaskasvu 1.036.719 frangi võrra.

Tagasiminekut oli märgata elukindlustuse alal. Preemiaid makseti aruande aastal ainult 222.811.527 fr., kuna eelmisel aastal oli preemiasissetulek 224.311.514 fr. Õnnetuskindlustuse alal tõusis aga preemiasissetulek 49.636.946 fr. 1933. a. 51.010.209 frangile; s. o. 1.373.263 fr. enam. Väikest kasvu näitas preemiasissetulek ka esemekindlustusalal, ja nimelt tõusis see 45.685.432 fr. 45.839.216 frangi peale.

Erilist huvi pakuvad aga andmed elukindlustuse seisukorra üle. Aruandeaastal anti välja 30.470 suurkindlustuspoliisi 218.365.531 frangile. 30.055 poliisi vastu eelmisel aastal. Kuigi poliiside arv kasvas 415 võrra, näitas kindlustussumma siiski tagasiminekut 13.794.700 fr. võrra. Välja makseti 21.040 poliisi 164.466.766 fr., eelmise aasta 20.859 poliisi vastu 148.490.956 fr. Sellega makseti aruande aastal 16 milj. franki rohkem kui eelmisel aastal. Sellega tõusis suurkindlustuste arv 398.895 poliisilt 2.900.598.187 frangi kindlustussummaga 408.325 poliisile 2.954.406.952 fr. kindlustussummaga. Sellega on siis puhas juurdekasv 9430 poliisi 53.898.765-frangise kindlustussummaga.

Silmapaari vahele ei saa jätta ka rahva kindlustust. Uusi poliise tuli juurde 86.037 141.233.407 fr. kindlustussummaga 82.429 poliisi vastu 134.325.115 fr. 1933. a. Keskmiselt on rahvakindlustus-summa 1600 fr. Välja maksti 49.549 poliisi 73.267.120 fr. kindlustussummaga 47.412 poliisi vastu 68.107.300 fr. kindlustussummaga. Aruandeaasta lõpul oli 651.361 rahvakindlustuspoliisi 447.528.105 fr. kindlustussummaga.

Sellega tõuseb Schveitsis elukindlustuspoliiside arv 1.057.686 peale 3.901.057 fr. kindlustussummaga. Kuna Schveitsis on ümmarguselt 4 miljonit elanikku, tuleb seal

iga neljanda inimese, s. o. iga perekonna kohta 1 poliis umbes 3000 frangiga, s. o. meie rahas umbes 2200 krooniga.

Elukindlustuse suurt tõusu võib märgata seal just viimase 10—15 aasta jooksul. Alates 1922. a. on preemiasissetulekud peaaegu kolmekordistunud. Tõeliselt peab seda, võrreldes teiste maadega, väga kiireks arenguks pidama.

Kindlustusajandus Jaapanis

Jaapani kindlustusajanduse 1934./35. aasta raamatust näeme, et omamaiste elukindlustusseltside preemiasissetulekud tõusid 350.372.780 jeenilt 419.803.582 jeenile. Kogusummas anti välja 1.286.437 uut poliisi, mille kindlustuse summa 2.144.302.000 jeeni, nõnda et keskmine elukindlustuse summa on 2000 jeeni. Kolmes välismaises kindlustusseltsis langesid preemiasissetulekud 10.629.538 jeenilt 9.367.042 jeenile. Nende poolt anti välja 1919 poliisi 8.960.000 jeenile. Nõnda siis oli neis keskmine elukindlustussumma 4000 jeeni, s. o. poole suurem kui omamaistes.

Tulekindlustuste alal tõusis preemiasissetulek 1.749.655 jeenilt 1.984.624 jeenile, kuna kahjusumma oli ainult 877.095 jeeni. Välismaistel seltsidel oli autokindlustusalal preemiasissetulek 63.905 jeeni ja väljamaksetud kahjusid 19.782 jeeni.

Uus kindlustusseadus Lätis.

Lätis on pandud maksma uus kindlustusseadus. Selle järele käivad kõik kindlustusseltsid, olgu need aktsiaseltsid, vastastikkused kindlustusseltsid või omavalitsuste kindlustusseltsid, riikliku järelevalve alla.

Selle seaduse järgi tulevad niihästi kinniskui ka vallasvarad omamaistes kindlustusseltsides kindlustada, väljaarvatud riskid, millised on omamaised kindlustusseltsid tagasi lükanud või kui preemia tõuseb üle 6 prots. Välismaal kindlustamiseks tuleb hankida Läti rahaministri luba.

Kindlustusesindajad peavad olema varustatud vasatvate tunnistustega. Esemekindlustuste juures ei tohi provisjon tõusta üle 15 prots.

Seltsid peavad andma 10 prots. preemiaist rahaministeeriumi kasutada. Praeguseid preemiaid ei tohi rahaministri loata kõrgendada.

Õnnetuste kroonikat

Õnnetusi inimohvritega.

— 15. dets. jäi Rakvere ja Kadrina jaamade vahel kahe hobusega rongi alla Mustvee kalakaupmees Danil Maspanov, 56 a. vana. Niihästi kalakaupmees kui ka ta hobused said surma. Maspanov oli perekonnainimene.

— 17. dets. jäi Järvamaal kraavi kukkunud vankri all õnnetus surma Leena Rahn, 73 a. vana. Õnnetust põhjustas poja purjusolek.

— Samal kuupäeval Pärnu jõululaadalt koju sõites lendas vankriga kraavi Audru valla elanik Jaan Kõrnas. Kuna mees oli viinastanud, uppus ta.

— 18. dets. suri Narva haiglas tööline Mikel Tammer, kes oli a.-s. „Kiviõlis“ õliretortide ülesseadmisel 11 m kõrguselt alla kukkunud ja saanud sealjuures raskesti vigastada.

— 19. dets. suri Türi veremürgituse tagajärjel Türi paberavabriku vastutava juhataja ins. K. V. Veelma abikaasa. Mürgituse põhjustas väikse vistriku katkipigistamine.

— 22. dets. uppus Eisterby sadamas, Läänemaal, Sutlepa valla elanik Adam Kokas, 59 a. vana, kui ta ootas laeva, et sõita Haapsallu.

— 27. dets. uppus Senno vallas Petserimaal Kolomno külas Kolomno järve 6-a. paisike Grünberg ja 3. pataljoni sõdur Konstantin Jefremov, kes tõttas järve kukkunud last päästma.

— 27. dets. sai kakelusel surma Prangli saarel kohalik elanik Artur Pelles. Surmava haava lõi talle ajateenija sõdur Osvald Krönsström.

— 29. dets. uppus Meeri vallas, Tartumaal, Vissi järve Vissi asunduses elav Alma Pade, 32 a. vana ja ta 5-aastane poeg Harry. Poeg oli kukkunud järve ja ema ruttas teda päästma.

— Uue aasta vastuvõtmisel tantsu ajal suri Töölisvõimlas südamerabandusse Karl Valk, kelle elukoht Tallinnas, Lembitu tn. 10—2. Leinama jäi noor abikaasa.

— 2. jaan. uppus viinastanud oleku tagajärjel Kõnuvere jõkke Keila elanik Artur Rebane, 25 a. vana, kes viibis Kõnuveres oma sugulastel võõrsil.

— 4. jaan. uppus Naissaare ranna lähedal Tallinnast paadiga Naissaarele sõitja Valter Arnold, 26 a. vana. Joobnud olekus kukkus ta üle paadi ääre.

— 7. jaan. sai Jõelähtmes „Eesti Vosvoriidi“ ülgaste kaevanduses pealekukkunud suure kivi all surma kaevandustööline Karl Riesenkampff.

— 14. jaan. Jõelähtmes nõrgal jään uisutamisel uppus 11-a. kooliõpelane Kaljo Must.

— 16. jaan. jäi Mustvee alevi Tallinna veoauto A-581 alla, mida juhtis Aleksander Rosenberg, 6-a. Olev Lubi, kes suri saadud vigastuste tõttu.

— 21. jaan. juhtu Viljandi-Tallinna maanteel Olustvere valla piirides raske autoõnnetus. Tõrva veoauto R-36, mis kuulus H. Mahlapuule, jooksis A. Savi juhtimisel kraavi ja

siis vastu puud. Silmapilkselt sai surma 15-a. kooliõpilane Arnold Sikk ja said raskemaid vigastusi sõitjad Alfred Luik ja Elmar Loide.

— 23. jaan. tõmbas S. Kõpu vallas, Viljandi- jaal vanemate väljasolekul endale pliidalta keeva vee kaela Ööbiku talus 2½-a. Endel Soop, kes suri samal päeval põletishaavadesse. Endel oli vanemate ainult laps.

— Samal päeval sai vingusurma Tallinnas, Tedre tn. nr. 22 elutsev juureviljakaupmees August Erm, 48 a. vana.

— Samal päeval suri südamerabandusse Viru ajut. maavalitsuse teedeosakonna juhataja ins. Aleksander Lindau, 52 a. vana.

— Samal päeval jäi Kadrina ja Tapa jaamade vahel mootorrongi alla Undla valla elanik Eduard Künnap, 63 a. vana. Meelemärkusetult toimetati ta Rakvere haiglasse, kus ta suri.

— 23. jaan. suri Tallinnas südamerabandusse majaomanikkude koja esimees L. Jüris-Jürgens.

— 25. jaan. varises Tapal E. Ullay saeveskis palgi tõsmisel kokku 42-a. tööline Karl Viirsalu ja suri. Leinama jäi naine kuue lapsega.

Tuleõnnetusi.

— 17. dets. põles Koeru alevikus maha Voldeemar Obneri ühiskatuse all olev laut ja kuur. Tules hävis veoauto, puid ja heinu. Oletatakse süttamist.

— 18. dets. läks Keila alevi Tallinna mnt. nr. 17 Martin Klemendi kahekordses puumajas tuli lahti. Hävis osa hoone katus ja ülemist majakorda. Oletatakse süttamist.

— 20. dets. süttis Peressaares riigile kuuluv ehitusmaterjalikuur. Kuur põles täiesti maha. Tulle jäi mitmesugust ehitusmaterjali. Õnnetuse põhjustas öövaht Julius Sallmani hooletu ümberkäimine tulega.

— 27. dets. põles Kopli kinnisvarade valitsuse maja nr. 110. 60 inimest jäi peavarjuta. Paljudel hävis tules kogu vara. Õnnetuse põhjustas tulega hooletu ümberkäimine.

— 30. dets. läks Tallinnas, Kollasel t. nr. 5 Ruila puutööstuses tuli lahti. Tulest sai osalt rikutud lagi ja katus. Tuli sai alguse katkisest korstnast.

— Uusaasta ööl tekkis tulikahju Vene-Balti tehases 106, mis kustutati koduste abinõudega. Tuli sai alguse mahavisatud paberossiotsast.

— 2. jaan. süttis põlema V.-Vändra vallas Ado Piperali elumaja. Tulele suudeti õigel ajal panna piir. Õnnetus tekkis sellest, et 4-a. laps hakkas põleva küünlaga mängima.

— 3. jaan. läks Anna vallas Järvamaal põlema Marie Kadaja päralt olev põhukuur ja põles maha. Sisse jäid heinad ja põhud.

— 4. jaan. läks Balti puuvillavabrikus jõulupuul põletamisel tuli lahti sama vabriku direktor Roman Hohlovi korteris. Tuli kustutati küll koduste abinõudega, kuid enne suutis ta rikkuda korterisiseseadet 135 kr. väärtuses.

— 10. jaan. süttis tuli lastenäitemängu proovil Kopli algkoolimajas Vene-Balti teh. 22. Kuigi tuli kustutati, kannatas näitelava ja koolimaja saal tulest tugevasti. Tuli sai alguse näidendi proovil mahavisatud tulitikust.

— 11. jaan. tekkis Veneturul Nikolai Bõstrov'i äris plahvatus. Enne kui leegid said võtta võimust, suudeti tuli kustutada. Plahvatus tekkis sellest, et keegi ostja oli visanud põleva tiku kasti, mis oli täidetud tselluloidiga.

— Samal päeval tekitas aknalauale unustatud elektritriikraud Tallinnas, Apteegi t. nr. 3 Ilja Tsenelhole kuuluv asu pesumajas tuleõnnetuse. Õnneks saadi tulele jaole, kuid siiski põles ära aknalaud.

— Samal päeval põles Raasiku vallas Kadaja külas Luige talu maa peal asuv Aksel Andre küün, kus sees oli peksumasin. Põlenud varandus oli kindlustatud 1100 kr. eest. Omanik oletab süütamist.

— 13. jaan. põles Võru lähedal Võrusool maha Daili pärijate maja, kus elasid mustlased. Õnnetuse põhjuseks oli tulega hooletu ümberkäämine.

— 14. jaan. läks tuli lahti Tallinnas, Sakala tän. nr. 30 dr. G. Lepassoni korteris. Tuleoht likvideeriti koduste abinõudega. Siiski rikus tuli korterisiseseadet 300 kr. väärtuses.

— 18. jaan. pääses tuli lahti Türil, S. Pärnu mnt. 52 Jaan Uuli tislari töökojas. Tulele suudeti piir panna, kuid seinad põlesid söele.

— Samal päeval pääses tuli lahti Antsla alevi, Põllu tn. Jaan Jõgi korteris. Maja põles ühes kraamiga täielikult maha.

— 20. jaan. läks põlema Nõmmel, Valdeki tän. nr. 57 Margarete Rosensteini mansardkorraga maja. Kuigi tulele piir pandi, on omaniku kahju umbes 200 kr. Tuli sai alguse suitsutorust, mis läks läbi puuseina.

— 21. jaan. süttis Vana-Võidu vallas Jaan Saalopi talu saun ja põles maha. Omaniku kahju 300 kr. Tuli sai alguse linade kuivatamisest.

— Samal päeval läks tuli lahti S.-Jaanis Pärnu tn. nr. 6 kaupmees Reiali korteris. Tulest sai üks korteri sein rikutud.

— Ööl vastu 22. jaan. läks Tõrvas Roosi tn. nr. 9 Emmeline Tõntsu kasvuhooones tuli lahti. Kuigi tulele piir pandi hukkus tules mitmesuguseid aiasaadusi 250 kr. väärtuses.

— Ööl vastu 22. jaan. põles Käsmsu Virumaal maha end. Käsmsu merimeeste koolimaja, millistes ruumides elas Jaan Pärmik. Sisse jäi Pärmiku vallasvara 1500 kr. väärtuses. Maja oli Palmse vald ostmud riigilt 740 kr. eest. Tuli sai alguse hooletusest.

— 22. jaan. põles Rägavere vallas Virumaal Heiki Tammeti tärklisetööstus. Tules hukkus ka hulk tärklisi. Tammetsi kahju on 2800 krooni.

— Samal päeval süttis Pangodi vallas põlema Pangodi abivallavanema J. Laante küün ja põles maha. Oletatakse süütamist.

— Samal päeval pääses Pirita teel nr. 30, krt. 1 tuli lahti, millele suudeti panna piir. Üks vahesein rikuti tulest. Tuli sai alguse vigasest suitsutorust.

— Samal päeval põles Viljandis, Kivistiku linnaosas maha Uno Mankini loomalaut.

Tulle jäi üks lehm ja kanad. Õnnetus tuli tulega hooletult ümberkäämisest.

— 23. jaan. süttis liigse kütmise tagajärjel Kaisma vallas Aleksander Kaasikule kuuluva „Kuusiku“ talu elumaja. Tulele pandi piir. Tulle jäi vallasvara ja kuivama pandud linu. Omaniku kahju 200 kr.

— Samal päeval põles Undla vallas, Virumaal Mai Birkholtzi elumaja, rehealune ja laut. Tulle jäi hobune, pörsas ja kolm kana.

— 24. jaan. läks Pärnus, Riia mnt. nr. 46. tuli lahti Karl Kulbuschi tislari töökojas. Ära põles pool hoonest ja rikuti töökoja sissead. Kulbusch hindab oma kahju 1600 kroonile. Hoone omaniku Jaan Kase kahju on umbes 800 kr.

— 25. jaan. põlesid Tartumaal, Raja külas maha Maria Kaasiku ja Jaan Toiti elumajad. Tulle jäi peale muu vallasvara 5 parti, 5 kana, 1 kits ja 2 pörsast. Õnnetus tekkis tulega hooletult ümberkäämisest.

— Samal päeval põles Jõhvis, Sompä tän. F. R. Palsi tislari töökoja maha. Tuld kustutada ei saadud veepuuduse tõttu. Tulle jäid töökoja masinad 10.000 kr. väärtuses. Arvatakse kuritahtlikku süütamist.

— 26. jaan. põles Viljandimaal, Võisiku vallas maha Rõika-Meleski villa-, jahu- ja saeveski. Sisse jäi hulk villu ja jahu. Kogu kahju hinnatakse 205.000 kroonile.

— Samal päeval läks tuli lahti Türi lähedal Lokuta koolimajas. Tules hävis osa koolimaja ja sai surma kooliteenija Maali Kalviku 3-a. õepoeg Ülo Klimpmann. Mahapõlenud hoone osa hinnatakse 15.000 kroonile ja kooliteenija ärapõlenud vallasvara 600 kroonile.

— 27. jaan. põles Are vallas, Pärnumaal maha Mihkel Laaneääre talu küün. Omaniku kahju on 2000 kr. Hoone oli kindlustatud 400 kr. eest.

Kas pettus või mitte?

Rooma apelatsioonihoikus oli hiljuti arutusel kohtuasi, mis pakub kindlustajatele teatud huvi. Asi puudutab Itaalia auriku „Otranto“ hukkimist, mis läks kaunis omapärastel asjaoludel 1934. a. märtsil Manila lähedal põhja.

Laeva laadungiks pidi olema 350 kasti mitmesuguseid masinaid ja masinaosi, mis olid Londonis 5,5 milj. liiri eest kindlustatud. Kui asja Genuas uurima hakati, selgus, et masinate ja masinaosade asemel oli olnud ainult vanaraud. Kauba vastuvõtjad võeti inglise kindlustusseltside petmise eest vastutusele ja Genua kohus karistas neid igaihte 3-a. vangistuse ja 100-naelase rahatrahviga. Peale selle kohustati neid tasuma kindlustusseltsidele tekkinud kahju. Neli isikut, keda süüdistati kaasaaitamises, mõisteti õigeks. Prokurör andis selle otsuse peale oma protesti, nõudes õigeksmõistetute süüdimõistmist.

Rooma apelatsioonihoikus tühistas nüüd Genua kohtu otsuse leides, et kauba vastuvõtjate pettus polevat küllalt põhjendatud.

Laiast maailmast

Aruanne Inglise tulekindlustuse üle 37 a. jooksul, s. o. 1899.—1935. a., näitab, et kindlustusseltsid on saanud ainult 7½ prots. kasu 1.509.117.000-naelalise preemiasissetuleku juures. 1899. a. oli preemiasissetulek 20.175.893 naela ja kahjusumma 12.559.443 naela. Järgmistel aastatel oli kahjusumma kõikum, kuna preemiasissetulekud kasvasid järjest. 1932. a. oli kasu ainult 2,7 protsenti.

*

Inglise kindlustusseltsi „Royal Insurance“ dir. J. Dyer Simpson tegi ühel peol Cambridge'is teatavaks, et kohaliku ülikooli juurde asutatakse kindlustusteaduse instituut.

*

Nagu teatab Hollandi eriajakirjandus, on olnud Ameerika kindlustuslehe „Eastern“ esindajal hiljuti jutuajamine Moskva kindlustusbüroo direktori Rabinovitšiga, et saada ülevaadet kindlustusasjandusest Venes. Selle järele saavad agendid 500—600-rublaalist kuupalka, millele lisanduvad veel provisioonid. Kindlustussummad ulatuvad keskmiselt 10.000 rublani. Esimesel kohal seisab rahvakindlustus. Preemiaid ei makseta mitte otseselt, vaid arvatakse palgast maha.

*

Nagu näitab statistika, juhtub kõige rohkem õnnetusi nädala lõpupäevadel märtsis, juunis, augustis ja septembris.

*

Saksa ametliku statistika järele on aasta jooksul toimetatud haiglas 3,4 milj. inimest. Keskmiselt on igatüki viibinud haiglas kolm kuni neli nädalat.

*

Ühendriikides makseti 1935. a. kindlustatuile 250 milj. dollarit mitmesuguste autoõnnetuste puhul. Sellest oli 75 prots. õnnetus- ja auto-, 25 prots. aga tulekindlustust.

*

Inglismaal on tuli tekitanud 1936. a. novembrikuus kahjusid 1.542.600 naela ja 1935. a. novembris 536.000 naela.

*

Brasiilia parlamendi kindlustuskomitee töötab praegu välja seadust, mis näeb ette kõigi kindlustusseltside natsionaliseerimist ja riikliku kindlustusinstituudi asutamist. Välismaa kindlustusseltsidel tulevad selle tõttu seal tõsised raskused.

*

Uusi elukindlustusi oli Rootsis 1935. a. 110 milj. krooni ümber vähem kui 1934. a. Kogusummas oli neid 380 milj. krooni. Peab aga pidama siinjuures silmas, et selle tõttu, et 1. jaan. 1935. a. kõrgendati preemiaid, sõlmiti väga palju kindlustuslepinguid 1934. a. lõpul. Kogu kindlustussumma oli 1935. a. lõpuks ümarguselt 5 miljardit krooni. Võrreldes elukindlustusega, käis tulekindlustuse käsi paremini. Preemiasissetulek oli 54,1 (eelmisel aastal 52,6) milj. krooni ja väljamaksetud kahjud 31,8 (eelmisel aastal 28,9) milj. kr., s. o. 58,8 (58,4) prots. preemiasissetulekust.

*

Statistika on teinud kindlaks, et kõige rohkem õnnetusi juhtub laupäeviti sisseostutundidel, kella 11—13.

*

Nagu välislehed teatavad, tuleb Norras vanadusepension uuesti korraldamisele. Valitsuse ettepanek on, et täispensioni saavad kõik need, kes on saanud 70 a. vanaks. Maaelanikkude pensioniks on 360 ja linnaelanikkude pensioniks 480 kr. Abielurahvas saavad vastavalt 540 ja 720 kr. Riigile tooks see 40 milj. kr. kulusid. Kui vanadusemäär aalandatakse aga 65 a., siis koormab see riigikassat 60 milj. krooniga.

*

Statistiliste andmete järele on Inglise kindlustusseltside aktiivsus tõusnud 1935. a. 1560 milj. naelale, s. o. 96 milj. naela rohkem kui eelmisel aastal.

*

Saksamaal juhtub laste käte läbi igapäev keskmiselt 13 tulekahju.

*

Ungaris on juba aastaid keelatud uute kindlustusseltside asutamine. Nüüd on valitsus seda keeldu pikendanud 1939. aastani. See keeld on juhitud peamiselt välismaiste kindlustusseltside vastu.

*

Prantsuse tööminister teeb teatavaks, et mõned kindlustajad kasutavad Prantsusmaa õhukaitse organiseerimist selleks ära, et sõlmida kõrgete preemiate vastu kindlustusi pommitamisohu vastu. Nii viisi võtvat kindlustajad endale kohustuseni, mis käivad neile üle jõu.

Sellepärast siis, toetudes vastavale dekreedile, annab ta teada, et kõik sellised kindlustused on maksusetud ja tulevikus ei tohi sõlmida enam ainustki sellist kindlustust.

Kogemused stornodega.

Kogemused õpetavad elukindlustuse stornode suhtes kahte asja:

Esiteks: et paljudel neil, kelle elu on olnud kord kindlustatud, kuid kelle poliisid on juba aastaid tagasi kustunud, on majanduslik olukord paranenud ja on tarvis anda ainult tõugget kindlustuse uuesti ülesvõtmiseks või mõne uue kindlustuse sõlmimiseks.

Teiseks: et mõned esindajad, kes stornode alal on süstemaatiliselt töötanud, on saavutanud juba häid tulemusi. Mis aga on ühedel võimalik, on võimalik ka teistel, nii et on ainult tarvis asjast kinni hakata. Edu ei jää tulemata.

Storneeritud kindlustuste alustamine on sageli tänuüllikum, kui uute kindlustuste hankimine.

Unistajad tänavail.

Ka Inglismaal jätavad jalakäijad liiklemiskeerises palju soovida, mis tõttu juhtuvad paratamatult õnnetused. Üks niisugune lugu tuli seal hiljuti kohtus arutusele.

Keegi näitleja, kellele oli auto tänavanurgal otsa sõitnud, kaebas autojuhi ettevaatamata sõidu pärast kohtusse ja nõudis temalt kahjutasu. Selgus aga, et kaebealune oli õnnetuse momendil väga tasase kiirusega sõitnud, kuna kaebaja oli viibinud nii sügavais mõtteis, et ilma et oleks tahtnud üle tänava minna, jooksis otse auto ette. Kohtunik mõistis kaebealuse õigeks ja motiveeris oma otsust järgmiselt: publikule peaks olema teatav, et ka jalakäijal on omad kohustused liiklemises. On täiesti selge, et jalakäijad peavad tänavast üleminekuil ringi vaatama, kas on ülepääs õnnetuseta võimalik. Kui seda ei tehta, siis on jalakäija ise süüdi ja ta peab kandma ise majanduslikud ja tervislikud kahjud, mis õnnetusest tekkivad.

Kindlustuspetturite naisliit

Kindlustusalal tuleb vahel väga kummaliste pettuseliikidega tegemist teha. Nii paljastati hiljuti Kalifornias kindlustuspetturite naisliit, mis oli Ameerika kindlustustegelastele suureks üllatuseks. Seal oli loonud mitukümmend naist salaliidu, mille sihiks rahateenimine kindlustusseltside petmise teel. Selle liidu liikmed tegid üksteisele vastastikku vigastusi, et siis saada kindlustussummat õnnetuste eest. Naised olid uurinud hoolega vigastuste liike, mis tekivad majades, treppidel ja tänavail ning valmistanud abinõud, millega võisid teha „loo-

mutruid“ vigastusi. Organisatsioonil oli ka oma „kliinik“, kus naisarst valvas selle järele, et ei tekitataks raskeid kehalisi vigastusi. Organisatsioon on aasta jooksul kindlustusseltsidelt üle miljoni dollari välja petnud. Ainult pikema uurimise järele suutsid võimud teha kindlaks, et naised olid end ise vigastanud.

Laste õnnetuskindlustus Norras

Nagu teatab Norra kindlustusajakiri „Forsikringstidende“, on Norras viimasel ajal väga levinenud laste õnnetuskindlustus. Selle kindlustusviisi eesmärgiks on vabastada kooliskäivate laste vanemaid arstlike nõuande, ravimise, haigla ja lõikuse kuludest haiguste ja õnnetusjuhtumite puhul, sest et koolitamise kulud koormavad juba niikuini vanemaid. Selle kindlustuse alla käivad ka üliõpilased.

Normaalse poliisi juures, mille aastapremia 60 kr., võivad igasugused arsti- ja ravimikulud tõusta 1000 kroonini. Suuremate kulude puhul peavad vanemad juba juurde maksma.

Laste õnnetuskindlustuse mõte on saanud oma alguse Ühendriigist, sest et seal tabavad liiklemisõnnetused väga sagedasti kooliõpilasi.

Sõjakahjude vastu ei kindlustata

„Economisti“ teatel on Inglise Lloyd otsustanud tulevikus mitte sõlmida ainustki kindlustust sõjaohu vastu. See otsus on peamiselt kehitiv tulekindlustuste suhtes. Olemasolevaid poliise, mis tuleksid väljamaksmisele sõja riisiko puhul, tähtaegade lõppemisel enam ei uuendata. Lähtutud on sellest seisukohast, et moodne sõjapidamine võib tekitada nii suuri kahjusid, et võimata on mõõdukaid preemiaid sisse seada. Nagu kuulda kavatsevad ka teised inglise tulekindlustusseltsid Lloyd'i otsusega liituda.

Kindlustus vihma vastu

Itaalia ja Tšehhoslovakkia maavõistluse puhul jalgpallis, mis peeti möödunud aasta detsembris, sõlmis Itaalia jalgpalliliit ühe kindlustusseltsiga lepingu, et see 7500-liirilise preemia juures maksab 100.000 liirat sel juhtumil, kui võistlusplatsil Genuas sajab 13. detsembril kella 12.15—14.15 1 mm vihma. Ilmataat näis olevat kindlustusseltsi poolt. Kella 12.15—14.15 sadas küll vihma, kuid mitte rohkem kui 0,70 mm, millega oli preemia teenitud, ilma et oleks olnud tarvis 100.000 liirat välja maksta. Lõpuks kujunes asi päris kurioosseks. Täpsalt kell 14.16 tuli tugev vihmavalang. Nõnda pääs- tati ainult üks minut kindlustusseltsi kahjust.

Maailma suurim kindlustus.

Maailma suurima auriku „Queen Mary“ kindlustusasi leiab pikemat käsitlemist inglise eri aja-kirjanduse poolt, sest „Queen Mary“ kindlustussummat tuleb pidada suurimaks kindlustussummaks maailmas, kuna ta on kindlustatud kindlustusseltsides 3 milj. naela eest.

Kuid laeva enda kindlustusega pole veel kõik lõppenud. Kuna see aurik võib võtta peale 3000 reisijat, siis tulevad alati kindlustamisele veel

kõik reisijad kui ka nende pagas. Muuseas peab mainima, et tähendatud aurik viis oma esimesel reisil kaasa veel 2,5 milj. naela väärtuses kulda, mis oli muidugi kindlustatud. Juba see annab mulje riisiko suurusest, mis kindlustusseltsid endale võtnud. Kindlustusseltsid peavad tänama õnne, et seni pole selle hiigla aurikuga midagi juhtunud. Laeva hukkumine oleks aga inglise kindlustusseltsidele väga rängaks hooiks.

„Eesti Kindlustuslehe“ kirjakaast

1. Kuidas toimida juhtumel, kui mõne seltsi esindaja poolt rikutakse kindlustusseadust või konventsiooni? Kellele tuleb esitada kaebus ja millisel kujul?

Kui esindaja on üksinud kindlustusametite seaduste vastu selles osas, mis käsitleb esindajate käitumist, siis tuleb vastav kaebus esitada krediit- ja kindlustusametite peainspektorile; konventsioonide ja kokkulepete rikkumise puhul aga Kindlustusametite Ühingule. On soovitatav, et mõlemil juhul seda tehakse oma seltsi juhatuse kaudu, või vähemalt sellest seltsi juhatust informeerides, et see oleks sellest teadlik ja võiks tarviduse korral stüdistuse selgitamiseks kaasa aidata vajalike tõestuste ja argumentide muretsemisega.

Mis puutub kaebuse sisulisse ossa, siis ei tule siin piirduda üldsõnalise kirjeldusega, vaid on soovitatav, et kaebus esitataks konkreetsel kujul, tuues esile millal, kus ja kelle poolt see aset leidis. Ainult selliselt esitatud kaebused, kui need on põhjendatud, leiavad tähelepanu.

Mis puutub teie kirjas mainitud juhtumisse, siis on teie poolt esitatud juhtumi kohta krediit- ja kindlustusametite peainspektori poolt toimitud juurdlusel selgunud, et siin pole tege- mist kindlustusametite seaduse § 45 rikkumise- ga. Kuna selle § järele on keelatud provisjoni tagasimaksmine kindlustusvõtjale, kuid teie poolt mainitud juhtumil on osasa- jaks hoopis kolmas, juriidiline isik. Asi on lõpe- tatud.

2. Kuidas on lood uute elukindlustustariifi- dega? Kuuldavasti pidid need pandama maks- ma k. a. 1. jaanuarist, kuid nüüd pole kuulda midagi. Kas tulevad ja millal?

Uute ühiste elukindlustustariifide väljatöötamine algas juba mõne aja eest ja loodeti eel- töödega jõuda nii kaugele, et need oleks võinud võtta tarvitusele juba alates 1. jaan. 1937. Ent kuna see on suur ja põhjanev töö, siis ei jõutud kõigi eeltöödega selleks ajaks lõpule ja nende maksmapanekuga tuli paratamatult viivatada. Kuuldavasti on nüüd asjaga jõutud niikaugele, et uued ühised elukindlustustariifid pannakse maksma 1. märtsist s. a.

Kuna uued tariifid ja elukindlustuslepingu üldtingimised hakkavad kehtima kõigis seltsi- des ühtlaselt, siis toome järgmises „Eesti Kind- lustuslehes“, mis ilmub veebruari lõpul, eri- teadlaselt põhjaliku seletuse nende kohta.

Omis asjus

Eelmise numbril väljasaatmisega tellijale tekkis mõningaid viivitusi, mida lahkesti palu- me vabandada. Viivitus oli tingitud väljaspool toimetust ja talitust sõltuvaist põhjusist.

*

Kõik „Eesti Kindlustuslehe“ tellijad, kellel veel tellimisraha möödunud aasta eest tasu- mata, palume see lähemal ajal maksta meie posti jooksvale arvele nr. 598.

*

Järgmise numbril jaoks määratud kaastöö palume lugupeetavaid kaastöölisi saata ära hiljemalt 15. veebr.

Toimetuse ja talitus.

Tegevtoimetaja Jaan Kask.

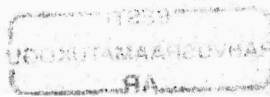
Väljaandja: Eesti Kindlustusametite Ühing.

Toimetuse kolleegium: K. Hiob, A. Kahlberg, M. Jõks, A. Kivi, E. Käspert,

K. Niilus, O. Piilmann, A. Pähkal, J. Rennbaum ja H. Tomp, vastutav toimetaja.

Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, pstk. 18.*

Posti jooksev arve nr. 598.

HIND 20 SENTI

EESTI ÜHISTRÜKIKODA TALLINNAS, NARVA MNT. 27
30. JAAN. 1937. a.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR